

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate.
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Dr. A. Gosar:

Decentralizacija državne uprave in samouprava

Vprašanje o decentralizaciji uprave predstavlja v naši državi ves čas od njene ustanovitve enega najvažnejših političnih problemov. Gotovo je namreč, da bi marksistična državopravna tendenca, ki se v našem političnem življenju uporno pojavlja, izgubila dobršen del smisla in privlačnosti, čim bi se posrečilo državo v upravnem pogledu zares zadovoljivo urediti.

Dokler je veljala vidovdanska ustava, je bila zares zadovoljiva rešitev našega upravnega vprašanja skoro nemogoča. Pač pa se je pozneje, ko je bil izdan zakon o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja (3. okt. 1929), zdelo, da je upravnemu centralizmu v naši državi odklenalo, in da je nastopila doba široke in izdatne upravne decentralizacije. V tem zakonu je namreč delokrog bana precej široko odmerjen in — kar je glavno — banu gre pravica, dokončno odločati v vseh predmetih njegove pristojnosti (§ 6).

Toda določbe zakona od 3. oktobra 1929 o pristojnosti bana so stvarno pomenile le trenutni izliv dobre volje. Takoj so se namreč pojavile vplivne sile, ki imajo velik interes na tem, da je centralni pridržanih kolikor mogoče mnogo upravnih poslov. Najmočnejši stebri centralne birokracije so se namreč žutili ogrožene in omajane, pa so napeli vse sile, da bi obetano decentralizacijo uprave preprečili. Tako je že zakon o banski upravi (od 7. novembra istega leta) skril in omejil pristojnost bana. Za tem, prvim korakom pa so sledili naglo še drugi, izdatnejši. V vseh zakonih upravnega značaja, ki so bili izdani po tem terminu, se namreč kaže neprikrita težnja, pridržati čim več zadev ministrstvom. V tem pogledu so različna ministrstva kar tekmovala med seboj. Vrhunec pa je val centralizacije dosegel, kot je sedanjí predsednik vlade g. dr. Milan Srekić sam ugotovil, v zakonu o obsem upravnem postopku (9. nov. 1930). Tu (§ 114) je namreč odvzeta bana pravica dokončnega odločanja celo v tistih stvareh, ki so sicer še ostale v njegovi kompetenci.

Zle posledice toliko upravnega centralizma so se seveda pokazale na vsej črti, in sedanja vlada je morala to vprašanje postaviti znova na dnevni red. Zato pa morda ne bo odveč, če opozorim na nekatera dejstva in okoliščine, ki jih dosedaj niso nikdar dovolj upoštevali, pa prav radi tega ni moglo uspeti, da bi neobhodno potrebno decentralizacijo uprave resnično izvedli.

Predvsem treba poudariti, da se povečini pre-malo zavedamo, kje prava pravda leži glavni vzrok centralizma v naši upravi. Navadno valijo vso odgovornost za to na različne vlade, ki so bile že po svojem programu centralistično usmerjene. Kolikor gre pri tem za prvo dobo našega političnega življenja, je to naziranje nasplošno pravilno. Toda, čim bolj se oddaljamo od tistih let, ko je v enem delu naše politične javnosti resnično prevladovala centralistična miselnost, tem bolj moramo iskati pravi vzrok centralizma drugje, namreč v premoči centralne birokracije. Usoda zakona od 3. okt. 1929 in razvoj, ki je temu zakonu sledil, je neovrgljiv dokaz, da je resnično tako.

Upoštevati je namreč treba, da je v upravnih zadevah birokracija navadno močnejša od vlade. Prvič se vlada navadno naglo menjavajo, vodilni uradniki v ministrstvih pa ostajajo. Tisti, ki upravo v ministrstvih vodijo, so radi tega stvarno največkrat razni načelniki, ne pa ministri. Največkrat je tako, da se najmanj štiri petine vseh zadev v ministrstvu uravnava in rešuje tako, kakor hoče vodilna birokracija v njem, in le v zadnji petini odloča končno res minister — pa še to največkrat le kolikor gre za političen značaj posameznih zadev.

Pa tudi če se zgodi, da prevzame eno ali drugo ministrstvo strokovnjak, ki je dovolj močan, da ga zares obvlada ter mu vtišne pečat svoje volje in svojega dela, traja to pač samo toliko časa, dokler je on minister. Kakor hitro pa tak minister odide, zapuha v resoru povsod, kjer se je vodilna birokracija žutila potisnjeno v stran, s tem večjo silo stari veter — dokler ni popravljenost vse, kar je prejšnji minister svojega zasnoval in uvedel.

Očito je torej, da treba pri vseh poskusih, ki merijo na to, da bi se državna uprava izdatno decentralizirala, računati bolj nego z voljo vlad, s težnjami in močjo centralne birokracije. Povsem naravno pa je, da stremijo vsi vodilni organi v ministrstvih za tem, kako bi svoj delokrog povečali in razširili. Posebno v državi, kjer še ni ustaljenega upravnega reda, marveč se ta red in sistem šele ustvarja, ne more biti drugače. V takih okoliščinah je mnogokrat vprav glavna skrb posameznih vodilnih uradnikov v centrali, kako bi pritegnili nase čim več poslov in zadev. Vsak seferent misli, kako bi svoj referat razširil v poseben odsek, in če mu je to uspelo, potem stremi dalje, kako bi iz tega polagoma napravil celo oddeljenje. Za vse to potrebuje seveda čim večji delokrog in čim več kompetenc. Ker pa v ministrstvih vsak budno pazi ter se krčevito brani, da mu ne bi kdo česa odvzel, se da to še najlaže doseči na ta način, da se pridržijo za ministrstvo kolikor mogoče tudi take zadeve, ki bi jih v podrejenih instancah lahko prav tako dobro in še bolje reševali. Za tako povečanje pristojnosti in moči ministrstva je namreč navadno tudi minister dovzeten; odpor nižjih, podrejenih instanc pa se da z njegovo pomočjo tudi lahko zlomiti.

Vse to se pojavlja, ki so se v upravi vedno in

Nemčija na poti do absolutizma

Nemška veleindustrija in plemstvo delata na reformi ustave

Pariz, 5. oktobra. Politika von Papenovega kabineta gre čedalje bolj v smeri, ki jo narekuje takozvani Herrenklub v Berlinu. S tendencami tega kluba, ki v prvi vrsti predstavlja politične nazore pruskega plemstva in veleposlastva, gredo vzporedno težnje nemške velike premogovne in jeklene industrije, ki se z veleagrarci strinja v prizadevanju za spremembo demokratične ustave. Dočim Herrenklub za vava Papena čedalje bolj k militaristični politiki oziroma k oboroževanju, kar naj bi de facto privedlo do anuliranja versailske mirovne pogodbe, pa velika industrija dela štimungo za postopno izločanje državnega zbora iz političnega življenja Nemčije.

V tem oziru so zanimiva izvajanja strokovnega glasila sindikata nemške veleindustrije, ki v uvodniku razmotriva o razvoju notranje-političnega položaja, ki bo nastopil z izvolitvijo novega državnega zbora novembra meseca. Veleindustrija svetuje odgovornim krogom, da naj tudi bodoči državni zbor razpustijo, ako se ne pokaže delazmožna večina, ali če bi bila v nevarnosti od strank neodvisna vlada državnega predsednika. Ker pa neprestani razpusti državnega zbora ne bi privedli k ničemur, razen da bi povzročali ogromne stroške, zato je najboljši izhod iz tega položaja, če se spremeni ustava. Ta naloga naj bi se poverila državnemu svetu, ki obstoja iz zastopnikov vseh nemških dežel.

Glasiilo premogovnih in jeklenih baronov je prepričano, da bodo pri novih volitvah Hitlerjevi narodni socialisti hudo poraženi. Papenova vlada je tem ljudem spretno vzela veter iz jader s tem, da je začela odločno narodno politiko. Na drugi strani pa so se Hitlerjevi zelo kompromitirali v očeh miroljubnega meščanstva zaradi svojih naravnost boljševiških tendenc, ki so jih pokazali, ko so se pripravljali na državni udar proti Papenovi vladi. Ker pa so pokazali pri tem veliko neodločnost, so izgubili tla tudi med nižjimi sloji, ki bodo to-pot oddali svoje glasove raje komunistom ali socialdemokratom. Glede katoliškega centra-veleindustrija ne dvomi, da bo tudi v novi državni zbor prišel s svojo staro močjo, toda kakšna koalicijska med centrom in narodnimi socialisti bo odslej še bolj nemogoča in zato se sme nevarnost takozvane črno-rjave koalicije smatrati kot definitivno odstranjena. Taka koalicijska pa bi bila tudi z zgolj številčnega stališča izključena, ako bi obe stranki (centrum in narodni socialisti) izgubili samo 24 mandator. Ravno tako pa je kakor v preteklosti nemogoče sodelovanje med narodnimi socialisti in Huggen-bergovo nacionalno stranko, vsled česar je vladna večina z narodnimi socialisti na čelu, četudi bi ti proti pričakovanju novembra meseca zopet zmagali, tudi s te strani izključena. Nemški nacionalisti se ne razlikujejo bistveno od Hitlerjevih ljudi samo po gospodarskem programu, ampak tudi po političnem, ker se popolnoma identificirali s programom Papena oziroma s prezidialno vlado državnega predsednika Hindenburga.

Državni zbor bo torej zopet delanezmožen, toda vlada je nujno potrebna, zato ne preostane ničesar drugega, kakor prezidialna vlada.

Če se bo novi parlament zopet razpustil, bi se morale zopet razpisati nove volitve februarja meseca l. 1933. Tako proceduro je mogoče nadaljevati do konca — pravi glasilu nemških veleagropodstvenikov. Toda upati je, da se bo velika večina nemškega naroda med tem časom »iztreznila« in uvidela, da se s take vrste demokratičnim parlamentom sploh ne da vladati. Zato ima vlada vse šanse, da zmaga, ne samo zato, ker dela zanjo čas, ampak tudi iz notranjega razloga stvari same, ker se weimarski parlamentarizem nahaja v smrtnih srčih in ker se tega tudi v polni meri zavedajo množice. Kdor pozna logiko stvarnega razvoja nemškega političnega življenja, ta je moral že davno priti do zaključka, da se je državni zbor sam izključil iz pozitivnega tvornega političnega življenja Nemčije — menijo ti krogi.

povsod dogajali. Seveda je imela pretirana centralizacija upravnih zadev včasih tudi še svoj poseben izvor. Posebno prva leta, ko so v izrednih prilikah prišli na vodilna mesta v ministrstvih včasih tudi osebe, ki po svojih strokovnih sposobnostih in morda celo po svojih moralnih lastnostih gotovo niso tja spadale, se je večkrat zgodilo, da so brezglavo in brezobzirno centralizirali tudi take zadeve, pri katerih je bilo to najmanj potrebno in koristno. Toda popolnoma brez ozira na vse to, je povsem naravno in tako rekoč nujno, da teži vsak sposobnejši in podjetnejši uradnik za tem, da si ustvari čim večji delokrog, kjer bo lahko razvil in pokazal svoje sposobnosti. Če pri tem zaide včasih predaleč, ni etga kriv samo on, marveč leži glavna krivda drugje: namreč pri ministrih, ki takega uradnika ne umejo držati v pravih mejah in pa v napačnem upravnem sistemu, ki daje centralnemu uradništvu vobče razmeroma preveč vpliva in moči.

Zaradi tega leži težnja problema na drugi strani, namreč v tem, da treba premoč centralne birokracije nad nižjimi, podrejenimi instancami zmanjšati ter jo spraviti v prave meje. To pa je mogoče samo na en način, to je tako, da damo vodilnim organom nižjih upravnih instanc primer-

Veleindustrijska zveza propagira zaradi tega načrt, da naj bi vlada čedalje bolj pritegnila k političnemu življenju državni svet, ki naj izdela načrt nove, času primerne ustave, ki bo napravila konec »demokratični demagogiji«, ki služi, kakor pravijo, samo strankarskim klikom, katere razkrajajo nemški narod. Ker državni svet obstoja iz predstavnikov vlad posameznih nemških dežel, zato je od njegovega sodelovanja za reformo ustave pričakovati pozitivnega uspeha. Edina ovira na tej poti bi bile južnonemške države, v katerih ima premoč centum, vendar pa se veleindustrija nada, da bi se to dalo premagati s koncesijo večjih federativnih pravic Bavarski, Württembergu in Badenu.

Na ta način so nemški veleagropodstveniki Papenu predložili program, ki naj bi bil sledeči: razpust novega državnega zbora, sprememba nemške ustave s pomočjo državnega sveta, končno pa sprememba državnega sveta v senat. Ni dvoma, da se te tendence strinjajo z namerti vlade, ki si bo na vsak način z vsemi silami prizadevala, da ustavo v tem smislu spremeni. Zaenkrat bi se seveda vlada pruskih agrarnih in industrijskih baronov ne dotaknila republikanske oblike ustave na sebi, pač pa

bi demokratizem omejila tako, da bi državni predsednik s pomočjo senata imel najobsežnejše pravice in polnomočja. Pristaši bivše monarhije bi seveda videli v tem prvi korak k njeni upostavitvi.

Razume se, da diplomacija zapadnih demokratičnih velesil zelo budno, pa tudi z veliko skrbjo opazuje ta razvoj, ki gre nujno svojo pot naprej.

Berlin 5. okt. 2. Pruski notranji minister je izdal naredbo vsem policijskim oblastem, da morajo za vsako ceno zagotoviti absoluten mir in red pri volitvah dne 6. novembra. Najznačilnejše v tej odredbi je, da se prepoveduje oviranje shodov in političnih agitacij od političnih nasprotnikov. Strankam, ki bodo ovirale zborovanja, bo prepovedano prirejati lastne shode.

Kadar otroci manifestirajo

Berlin, 5. oktobra. AA. Na potsdamskih ulicah so našli 120 otrok od 8. do 15. leta starosti, članov Hitlerjevih mladinskih društev, ki so popolnoma izčrpani taval po mestu. Otroci so se v nedeljo udeležili hitlerjevskih manifestacij in so ostali čez noč na ulici. Policija jih je spravila v bolnišnico. Tam so dognali, da so otroci že v noči od sobote na nedeljo spali po raznih hangarjih in lopah in so bili dva dni brez hrane.

Glavna zadružna zveza

Razprava glavnega odbora o zakonskem načrtu o Osrednji zadružni blagajni — Občni zbor v Sarajevu

Belgrad, 5. oktobra. 1. Danes ob 10 dopoldne je bila napovedana seja širšega upravnega odbora Glavne zadružne zveze, kateri so prisostvovali delegati vseh zadružnih zvez, članice Glavne zadružne zveze. Na seji se je predvsem razpravljalo o načrtu zakona o osrednji zadružni blagajni, katere kapital bi se ustvaril na ta način, da bi vanjo plačevale gotov delež država, Privilegirana agrar. banka in zadružne zveze. Po obširni debati, ki je trajala do ene popoldne, je sprejel delegat kmetijski minister Juraj Demetrovič, katerega so ob tej priliki obvestili o stališču, ki ga je zavzelo naše zadrugarstvo z ozirom na predloženi zakonski načrt o osrednji blagajni.

Belgrad, 5. oktobra. 1. V Glavni zadružni zvezi se vršijo zadnje priprave za kongres in glavno letno skupščino Glavne zadružne zveze, ki bo to

leto 16. in 17. oktobra v Sarajevu, v veliki dvorani pevskega društva »Trebišev« v palači hrvatskega kulturnega društva »Napredak«. Določeni so že tudi predavatelji, ki bodo na kongresu referirali o vseh važnih vprašanjih, ki jim danes predvsem zadrugarstvo posveča največjo pozornost. Tako bo g. Gjorgje Kratič, sodnik vrhovnega sodišča v Sarajevu referiral o temi: Kupna moč in fiskalna obremenitev kmetijskega posestva; g. Marín Glavina, upravnik Zveze agrarnih zajednic iz Novog Sada bo govoril o temi: Razvoj in uspeh agrarnega zadrugarstva, g. Stanko Ožanič, urednik »Zadrugarja« iz Splita pa bo govoril o temi: Pomen vinarskih zadrug in njihovih central z ozirom na krizo kmeta v Primorju. Na kongres so povabljeni tudi delegati Glavnih zadružnih zvez iz sosednih držav.

Drobne iz Ženeve

Tudi Rusi za Lyttona

Moskva, 5. okt. AA. V sovjetskih političnih krogih so ugodno sprejeli poročilo Lyttonove komisije, ker vidijo v njem priznanje sovjetskih interesov v Mandžuriji in ker poročilo ne odklanja pakta o nenapadanju med Rusijo in Mandžurijo.

*

Tokio, 5. okt. AA. V japonskih vojaških krogih Lyttonovo poročilo odločno odklanjajo.

London, 5. okt. 2. Po vesteh iz Tokia je japonska vlada imenovala posebno komisijo, ki sestoji iz diplomatskih in vojaških strokovnjakov. Komisija bo sestavila Japonski odgovor na poročilo Lyttonove komisije za Zvezo narodov.

London, 5. okt. AA. »Times« ugotavlja, da so vse države, razen Japonske, ugodno sprejele Lyttonovo poročilo.

Zeneva, 5. okt. AA. Vodja kitajske delegacije na skupščini Društva narodov dr. Yen je izjavil o Lyttonovem poročilu, da je z objavo tega poročila zadovoljen. S kitajskega stališča bi bil želel le-to, da je komisija z enako podrobnostjo očrtala eks-panzivno politiko japonske vlade, kakor je to storila z očrtom kitajskega nacionalizma. Komisija pa je v ostalem izvršila svoje delo v našo vsestransko zadovoljnost.

no zaslanbo, da jim ustvarimo dovolj močno hrbtenico.

Ako torej resno hočemo, da bi se naša državna uprava decentralizirala in da bi ostala decentralizirana, tedaj ne preostaja drugega kot, da dobi ban zaslanbo od spodaj, da postane hkrati tudi organ banovinske skupščine, oziroma banovinskega sveta. Samo na ta način se bo lahko ubranil pred premočjo centralnih organov v ministrstvih, samo tako, kot organ krajevnih faktorjev v banovini bo lahko uspešno branil svojo kompetenco. Nemogoče pa je, da bi to storil dokler je samo organ vlade, ki jo mora poslušati ter izpolnjevati njene ukaze — ne toliko ker mu zakon tako predpisuje, marveč enostavno radi tega, ker drugače ne more ostati ban. Šele moč, ki jo bo ban črpal iz zaupanja ljudskih zastopnikov v banovini, ga bo usposobila za to, da bo lahko branil in ohranil pravice in kompetence, ki mu jih zakon daje. Samo kot organ banovinske samouprave more ban postati in biti več nego navaden izvršilen organ ministrstev. Z eno besedo: Brez samouprave sploh ne more biti govora o zares izdatni in trajni decentralizaciji državne uprave. To velja v razmerju banovine do države in velja prav tako tudi v odnosu sreza do banovine.

Evropska akademija

Basel, 5. okt. AA. Danes se je končala zasedanje evropskega kongresa. Ob sklepu je kongres sprejel več resolucij, tako med drugimi resolucijo o ustanovitvi evropske akademije in centralnega urada za mladino, ki bi imela svoj sedež v Švici.

Kdo je g'asoval za Poljsko?

Varšava, 5. oktobra tg. Doznava se z nevoljo, da so proti zopetni izvolitvi Poljske v Svet Zveze narodov glasovale razen Nemčije tudi švedska, češkoslovaška in madjarska, dočim je Litva glasovala za Poljsko in je litvanski zunanji minister tudi najpristrajše in osebno častital Zaleskemu, kar se smatra po dolgem času za prvo izredno vladno gmatro Litve nasproti Poljski.

Svetovna gospodarska konferenca

Zeneva, 5. okt. AA. Ameriški delegat na razorožitveni in bližajoči se svetovni gospodarski konferenci Norman Davis odpotuje danes iz Zeneve v London, kjer bo zastopal Ameriko na sestanku pomorskih strokovnjakov držav, ki so podpisale londonski pomorski dogovor.

Zaradi odsotnosti Johna Simona iz Zeneve se bodo razgovori nadaljevali v Londonu. Na vožnji se bo Norman Davis ustavil v Parizu, kjer se se-stane s Herriotom.

Sovjeti v Bolgariji

Pariz, 5. okt. AA. Iz Sofije poročajo: V neki vasi blizu Plovdiva so nameravali komunisti pr-glasiti sovjetsko republiko. Napadli so oblastva in kmete, ki so se hoteli upreti njihovi nameri, ter je morala oblast poklicati policijo iz Plovdiva, da je pokret udušila.

Obsodba atentatorjev na dr. Budaka

Zagreb, 5. oktobra 2. Danes se je končal proces proti Šabanu Šahanoviću in Vojislavu Kataniću, ki sta bila obtožena zaradi napada proti odvetniku dr. Milanu Budaku. Po prečitaniu nekaterih iz-povedb, je državni tožilek zahteval ostro kazeno za oba obtoženca, oba zagovornika pa sta se sklicevala na olajševalne okoliščine. Ob 5 popoldne je bila razglašena obsodba ter sta bila oba obtoženca obsojena na 3 leta strogega zapor. V kazni se jima računa preiskovalni zapor. Obe stranki sta vložili priziv.

Muke razoroževanja

Anglija si prizadeva, da bi prišlo do nove konference — Države so načelno pristale

Francosko stališče

London, 5. oktobra. Z. Zunanji minister sir John Simon se je vrnil sredi v Londonu. V zadnjih 5 dneh mu je uspelo, da je dobil v Ženevi od zastopnikov Nemčije, Amerike in Italije načelne pristaneke na iniciativo britanske vlade, da se vprašanje razoroževanja v zvezi z nemško zahtevijo po enakopravnosti prouči na ožji konferenci veseli, ki naj bi se v najkrajšem času sestala v Londonu. Na večeršnji konferenci v Parizu, ki jo je imel s Herriotom, je Herriot pristal na britanski predlog, vsled česar je angleška vlada takoj razposlala vabila za to konferenco, na kateri bodo razpravljali ne le samo o vprašanju o vojaški enakopravnosti Nemčije, temveč tudi druga važna vprašanja, od katerih je odvisen uspeh razorožitvene konference. Tu gre predvsem za razširitev londonskega sporazuma o omejitvi pomorskega oboroževanja. Da bo ta sporazum popoln, mora zajeti poleg angleškega še ameriško in japonsko brodovje ter nato tudi francosko in italijansko. Ameriška vlada je pričela akcijo, da se takoj prične razpravljati o vprašanju, ki so v najbližji zvezi z znanim predlogom predsednika Združenih držav Hooverja o redukciji splošne oborožitve.

Pri tem zahteva ameriška vlada, da se znani francosko-italijanski pomorski spor likvidira, le preden bo konferenca nadaljevala svoje delo. V londonskih krogih smatrajo, da se bo konferenca veseli sestala v Londonu v drugi polovici meseca oktobra ali pa še prej, če bodo zainteresirane vlade to smatrale za potrebno. V tem slučaju bo morala najbrže biti odgojena seja predstavništva razorožitvene konference za deset do dvanajst dni. Prvemu delu konference bo prisostvovala Amerika le po svojih opazovalcih, ker je vprašanje nemške enakopravnosti v oboroževanju prav nič ne zanima, v drugem delu konference pa bo ameriška vlada aktivno sodelovala. Novi francoski predlogi se bodo znatno približali onim, ki jih je predložil Hoover v znanem načrtu o znižanju oboroževanja. Vendar pa bo francoska vlada pri tem zahtevala splošno mednarodno kontrolo pri redukciji oboroževanja.

Pariz, 5. oktobra. Z. Stališče, ki ga je zavzela angleška vlada glede konference petih velesil, o kateri se je razgovarjal britanski zunanji minister sir John Simon večeraj s Herriotom, je označil tisk v sledečih petih točkah: 1. Principiëlno priznanje vojaške enakopravnosti, vendar pa ne dovolitev oboroževanja. 2. Vojaška enakopravnost Nemčije se bo manifestirala tako, da se bo izvedla etapna razorožitvena najbolj oboroženih držav. 3. Načelna enakopravnost ne pomeni tudi kvantitativne enakosti. 4. Nemčiji se bo priznala pravica, da sme imeti orožje vseh kategorij, vendar pa ne v višini, kakor ga imajo bivši zavezniki. 5. Prepovedi, ki jih vsebuje versailleska pogodba, bodo prenešene v nov razorožitveni sporazum.

Po informacijah »Matinas«, je Herriot v zvezi z angleškim ekspozicijem zahteval sledeča pojasnila: 1. Ali je od Anglije predložena konferenca že odobrena od Berlina? 2. Ali je nemška državna vlada pripravljena, da eventualno so-

deluje na konferenci? 3. Ali ne bo nemška državna vlada morda zahtevala za sodelovanje na konferenci v Londonu kakšne posebne pogoje? Herriot je prosil sira Simona, da predvsem še enkrat stopi v zvezo z Berlinom ter da dobi na vsa vprašanja pojasnila.

London, 5. oktobra, tg. Prvi poskusi, ki jih je angleška vlada začela v Berlinu, Parizu in Rimu, ko je angleški zunanji minister sir Simon bival večeraj v Parizu, da sondira teren radi eventualne ožje razorožitvene konference, so imeli zelo majhen uspeh, tako da so se v Londonu že širile govorice, da je MacDonald opustil misel nove konference štirih velesil v Londonu. Tako daleč pa prav za prav stvar še ni prišla. Navedene tri države še niti niso poslane svojega končnega odgovora na angleško povabilo, in dokler ne pride odgovor, in če odgovor ne bo izključeval vseh možnosti za plodnosna pogajanja, MacDonald najbrže ne bo opustil svoje ideje.

Zadnja vest:

Angleški načrt propadel Konference ne bo

London, 5. oktobra, tg. Nenadno se je zvečer doznelo iz angleških uradnih krogov, da so v Londonu opustili načrt za sklicanje londonske konference o nemški enakopravnosti v oboroževanju. Oficijalni Reuterjev biro objavlja, da v poučenih angleških krogih prevladuje mnenje, da zaradi odklonilnega stališča francoske vlade in zaradi nemškega stališča ni pričakovati, da bi se ti dve državi udeležili predlagane konference. Zato je treba opustiti misel o taki konferenci. Doim se je do sedaj mislilo, da bi bilo nadaljevanje razorožitvene konference brez Nemčije nemogoče, prevladuje sedaj mnenje, da se mora delo razorožitvene konference nadaljevati brezpogojno in da

je treba pač računati z neudeležbo Nemčije. Upajo pa, da bo nadaljnji potek konference omogočil Nemčiji zopetno udeležbo.

Berlin, 5. oktobra, tg. Nemčijo je novi preokret v nameravani londonski konferenci štirih velesil skrajno presenetil in ji je nezaželen. Iz razgovora med srom Simonom in Herriotom izhaja očitno, da Francija ne bo priznala nemške enakopravnosti in je torej sklepati iz tega, da je Anglija zato opustila svoj načrt. Angleška vlada pa vsekakor upa, da se bo na razorožitveni konferenci sami posretilo, deseti tak dogovor, ki bi kolikor toliko uvaževal nemško stališče.

Anglo-irska pogajanja

London, 5. oktobra. Davi ob pol 11 je De Valera šel v ministrstvo za dominione. Spremljala sta ga državni tožilec irske države Maguire in visoki komisar irske vlade v Londonu Dulanty. Tu se je sestel z ministrom za dominione Thomasom, ministrom Neville-Chamberlainom, z vojnim ministrom lordom Hailshamom in zunanji ministrom Simonom.

Današnja konferenca med De Valero in angleškimi ministri — bila dogovorjena na željo predsednika irske vlade, ki je predlagal, naj bi se med Anglijo in Irsko obnovila pogajanja o finančnih vprašanjih in o agrarnih anuitetah.

Po končani konferenci je De Valera izjavil, da bo vprašanje agrarnih anuitet predmet posebnih pogajanj med angleško in irsko vlado. Ta pogajanja se bodo nanašala tudi na druga finančna vprašanja. Semkaj spadajo tudi vsote, ki jih je irska plačala Angliji pri drugih prilikah in ki jih Anglija ne vrača. De Valera je pristavil, da se bodo ta pogajanja pričela v Londonu po možnosti 14. oktobra.

London, 5. oktobra, tg. V prostorih Dominion Office je bila večeraj konferenca angleške vlade z zastopniki dominionov ministrom Thomasom, s finančnim ministrom Chamberlainom, vojnim ministrom Hailshamom in zunanji ministrom Simonom ter z irskim predsednikom De Valero, ki ga je spremljal irski generalni državni pravdnik. Prišlo je do zblizanja v tem pogledu, da so sedaj sploh opustili misel nepristranskega razsodišča in da se bo vprašanje plačevanja zakupnin in drugih angleških zahtev reševalo v direktnih pogajanjih obeh vlad. Pogajanja se bodo začela 14. oktobra v Londonu.

Mehika izgnala papeževega nuncija

Rim, 5. okt. Z. Iz Mexico City javljajo, da je apostolski delegat Ruiz y Flores, ki ga je mehiška vlada izgnala iz Mehike, odpotoval z letalom v Združene države.

Mir v Braziliji

Rio de Janeiro, 5. oktobra. AA. Zaradi splošno pomiritev je napetost med prebivalstvom popustila. V državi Sao Paulo vlada mir in se vrača prejšnje normalno stanje.

General Klinger je s svojim generalnim štabom prispel v Rio, kjer se je predal oblastvom.

Pogreb dr. Belobrika

Zagreb, 5. okt. Z. Danes je bil pogreb zagrebskega rektorja dr. Josipa Belobrika, katerega so se udeležili predstavniki prosvetnega ministrstva, rektor belgr. univerze, pomočnik bana, načelniki, generali, predsednik Jugoslav. akademije, predstavniki belgrajske, zagrebske in ljubljanske univerze in veliko število občanov. Ljubljansko univerzo sta zastopala pri pogrebu dr. Slavčič in dr. Šerko. Pogrebne svečanosti je opravil nadškof dr. Ante Bauer. Tovariši rajnega dr. Belobrika so se poslovili od njega z lepimi govori.

Pregled parnih kotlov

Belgrad, 5. oktobra. AA. Na podlagi čl. 2 zakona o železnih javnega prometa je minister prometa predpisal pravilnik o pobiranju taksa in odškodnine za pregled lokomotivskih parnih kotlov. Te takse plačajo stranke po določenih razpredelnici pred pregledom v gotovini pri glavni blagajni oblastne direkcije drž. železnice, ki bo takso vključila kot državni dohodek. Generalna dir. drž. železnice bo v svojem proračunu navedla te takse med svojimi dohodki.

Čigava je Besarabija?

Odmev preloma med Romunijo in Rusijo v Beogradu

Beograd, 5. oktobra (tel. poročilo).

Belgrajski politični krogi z velikim zanimanjem sledijo razvoju dogodkov, katere je povzročila nenadna demisija romunskega poslanika v Londonu v zvezi s pogajanjmi, ki so se vršila med Romunijo in med soveti, in ki so obetala dober uspeh za obe stranki. Romunija je kot članica Male antante, naša zaveznica in med njo ter med nami obstojajo gotove obveznosti, zato nam mora biti mnogo na tem ležeče, v kakšnem pravcu gre njena zunanja politika. Najmanj pa nas sme pustiti ravnodušne vprašanje, v kakšne odnose bo Romunija stopila v bodoče s sovjetsko Rusijo. Danes se lahko brez prikrivanja trdi, da so naši politični krogi pozdravili pogumno inicijativo romunske vlade, da enkrat za vselej na miroljuben način uredi svoje sožitje z rusko sosedo, da bo potem tem lažje lahko sodelovala z nami in z ostalimi podonavskimi državami na gospodarski obnovi tega dela Evrope.

Zato je nastop sicer tako proslavljenega diplomata Titulescu proti svoji lastni vladi povzročil tudi tukaj nevoljo, ker je očitno, da bo s tem konsolidiranje Romunije oteženo ter se zna zavlačevati. Sicer se pa tukajšnje javno mnenje popolnoma strinja z romunskim, ki enodušno, kakor še

nikoli v Romuniji, v najostrejših besedah kritizira Titulescu, ki da je »radi osebe užaljenosti (Adeverul) in zaradi živčnega napada (Ordinea Mui) oslabil ugled Romunije ter svojo domovino spravil v nevaren položaj. Enkrat namreč se bo moralo definitivno ugotoviti, komu naj pripada Besarabija. Prva, ki sta poklicana, da to rešita, sta Romunija in Rusija sami, ki imata obe enak interes — ako romunski ni še večji — da se sporazumeta mirnim potom. Kajti, tako se lahko sliži v diplomatskih in političnih krogih, če ne bo mogoče obe državi privesti do direktnih pogajanj, potem nastopi dolžnost Evrope, da to stalno vojno nevarnost na evropskem vzhodu postavi na dnevni red razmotrivanja in da predlaga eventualno druge načine, tako na primer s pomočjo plebisita, da se ugotovi, kam prav za prav spada Besarabija. Titulescu torej ni ravnal v interesu svoje domovine in tudi ne v interesu zaveznice Romunije, ko je razgal romunsko in rusko delegacijo in povzročil odhod sovjetskega zunanjega ministra v Moskvo. Iz popolne soglasnosti, ki vlada v tem pogledu med vsemi romunskimi političnimi strankami, se da razbrati namreč tudi globoka vseobča želja romunskega naroca za čašten sporazum z Rusijo.

„Nič programov - dejanja!“

Madjarska se ponovno vrača k nemškemu prijateljstvu

Beograd, 5. okt. 1. Prve izjave nove madjarske vlade, ki so bolj bojovitega značaja, so bile sprejete z veliko in oprežno rezerviranostjo. Smatra se namreč, da bi ne bilo upravičeno gledati z očmi jastreba na prva dejanja vlade, katero sestavljajo predstavniki mladine, ki morajo svoj prihod pred javnim mnenjem Madjarske same opravičiti z močnejšimi gestami in z večjimi obljubami. Tukaj sem spadajo brzogovorni pozdravi italijanskemu predsedniku vlade, nadalje govori Gombösa pred madjarsko mladino, ki je zapisale borbo do smrti proti Trianonski pogodbi. Vendar pa se je opazilo, da ima sprememba madjarske vlade na mednarodno političnem polju svoj dalekosežen pomen. Medtem namreč, ko je bivši zunanji minister Walko čisto odkrito zagovarjal in tudi dosledno izvajal politiko

čim tesnejšega zblizanja s Francijo, je danes očitno, da se ta politika ne bo nadaljevala in da bo nova vlada, nad katero plove senca grofa Bethlena, obnovila, če ne še okrepila prijateljske zveze z Nemčijo. Nova vlada na Madjarskem se torej lahko smatra za zmago nemškega vpliva v tem opredelju Evrope nad francoskim, dejstvo, ki bi se dalo opravičiti vsaj nekoliko z razočaranji nad neplodovitost francosko podonavsko politiko. V tukajšnjih madjarskih krogih tega niti ne prikrivajo, samo pristavljajo, da prijateljstvo z Nemci še ne pomeni sovraštva proti Franciji. To je za enkrat edino, kar se lahko pove o Gombösovi vladi, a ta ugotovitev je zadostno važna za vse sosedo Madjarske, ki bodo morale računati odslej z novim mednarodnopolitičnim položajem v Podonavju.

Brezposelni pustošijo

V Angliji so izropali več trgovin — Boji s policijo

London, 5. okt. Snoči so brezposelni demonstrirali pred mestno hišo v Westhamu in opustošili več skladišč in trgovin. Policija je morala poklicati na pomoč ojačenja, preden se ji je posrečilo demonstrante razpršiti. Tudi v Romfordu so brezposelni pobili stekla s kamenji na kakih 20 trgovinah.

Iz Belfasta poročajo, da so bili tudi tamkaj izgrebi brezposelnih. Več tisoč brezposelnih se je večeraj pojavilo pred delavskim zavetiščem, kjer pa jih niso hoteli sprejeti. Zato so se razšli po sosed-

nih ulicah in tako ustavili ves promet. Naposled je njih deputacija odšla k vodstvu zavetišča in zahtevala, da dovoli uporabo zavetišča, ki je sicer na razpolago samo glavam družin, tudi vsem drugim delavcem, ki so brez dela. Ker je vodstvo zavetišča to zahtevu odklonilo, so zagrozili, da se drugi dan korporativno vrnejo in da si bodo izsilili vstop v zavetišče. Vodstvo zavetišča se je zato obrnilo na vlado, naj ona prevzame skrb tudi za neoženjene brezposelne.

Združenih držav 30. septembra 19.752 milijonov dolarjev. Javni dolgovi so torej narasli za 3 milijarde dolarjev.

Mannheim, 5. oktobra. AA. Letalec Wilhelm Gauss se je pri izvanjarni letalskih akrobacijah ponesrečil. Nesreča je nastala zaradi zastarelega aparata. V visini 50 m se je letalec hotel rešiti s skokom s padalom, ki pa se zaradi premajhne višine ni moglo razgrniti.

Miha Maleš:

Umetniško življenje v Zagrebu

Umetnost in umetniki živo lepše življenje v Zagrebu kot v Ljubljani. Seveda je zato več razlogov, tam je večje mesto, zato več ljudi, več denarja ... in tudi precej drug temperament, zlasti publike; potem je tam Umetniška akademija — torej nekak resnični centum likovne umetnosti v državi sploh. Zato so likovni umetniki na svojem nivoju — vsi jim pomagajo, tako v moralnem kakor tudi gnetnem stanju naprej v življenju, do svobodnega razmaha in lastnega izraza, ker narod ve, da je v umetnosti obraz njega samega. Pri nas doma je drugače — ne govorimo o tem! Ah, da bi vsaj malo, da bi se vsaj zaslužila enkrat nad Ljubljano tista veleumna atmosfera, ki večkrat obišče Zagreb — toda kljub tromostovju in nebotičniku je to še tako tako daleč, daleč! —

Najprvo naj navedem par najpomembnejših umetniških razstav, ki so bile v letošnji sezoni v Zagrebu. Prva je bila kolektivna razstava (posmrtna) mladega in nadarjenega slikarja Plančiča, ki je lani v Parizu umrl. To razstavo so moralno podprli vsi profesorji Umet. akademije zlasti pa prof. J. Kijaković — in tako jim je uspelo, da se je prodalo za ca. 100.000 Din — s tem je bila mlada vdova iz prvih težkoč. Resnično je to plemenita gesta, v katero pri nas skoro ne verujemo.

Druga dva sta razstavi slikar Trepše in kipar Braunič. Ta prireditelj je šla sicer precej brez hrupa mimo ali razvojno je bila zanimiva. Tretje kolektivna od mladega in zelo talentiranega slikarja Ludvika Šestiča. Posebno pozornost je vzbudil s svojimi tihotimi motivi in kopljami po velikih mojstrih, na katere dela je gledal bolj z očmi svoje duše kot pa telesa.

Četrta — nič manj nadarjeni mladi Dalmatinec Vekoslav Parač. Ta je prenesel svojo kolekcijo iz Pariza.

Peta kolektivna razstava Meštrovičeva, o kateri se je tudi že pri nas dosti pisalo. Pripominjam le, da je to razstavo posetilo preko 30.000 ljudi.

Sesta je pred dnevi otvorjena kolektivna od slikarja Vilka Gercana, ki je nedavno prišel iz Amerike in pa — sedma v nedeljo otvorjena kluba likovnih umetnic.

Do konca leta se pa še pripravljajo sledeče razstave: h koncu tega meseca se otvori kiparja Franja Kršimiča. Umetnik — profesor na Umet. akademiji — je še mlad, silno marljiv in poleg Meštroviča brezdvomno najboljši kipar v državi. Razstavo pričakujejo z velikim zanimanjem. Isto se pripravljajo na kolektivno razstavo njegov kolega na Akademiji slikar Mujadžić Omer. Ti dve razstavi bosta poleg Meštrovičeve nedvomno najzanimivejši v tekočem letu v Zagrebu. V novembru razstavi v Splitu trio: Kijaković, Mujadžić in Kršimič, v Zagrebu pa: Babič, Bečić, Miše — in se prenese tudi v Beograd.

Nastel sem samo kulturno važnejše prireditve — razstave in druga udeleževanja raznih diletanfov, če bi jih človek popisoval, bi ga lahko privelo v neskončnost. Vidi se, da je bil program zelo bogat, poudarjen in dobro izpeljan. Zanimivo bi bilo, da bi mi tega kaj dobili v Ljubljano, ali razmere so take, da res človek ne sme z upanjem gledati v nje.

Kipar Meštrovič je momentano v Splitu in se je — baje — resno prijel ukvarjati s — slikarstvom. Torej nova presenečenja se nam bližajo. Mladi slikar Krsto Hegedušić in stari slikar Vanka sta poslala gradski podrum. Znani kipar Robert Frangeš ustvarja spomenik kralju Tomislavu za Zagreb.

V župni cerkvi sv. Blaža se dovršuje marmornati oltar po načrtih arh. Hribarja. Vsa kiparska dela pa izvršuje znani kipar prof. Ivo Kerdič v starokršćanskem — bizantinskem slogu. Imel sem slučajno priložnost videti Kržanega, ki bo visel nad tabernakljem, dasi še ni popolnoma dokončan je delo izredno zanimivo. Krž je — v stilu — točen bron, korpus pa izrezljan iz slonove kosti in je visok 90 cm. Samo kost (slonov zob — okel) stane okrog 2000 Din. Kržanega reza po osnutku prof. Kerdiča, naš rojak v Zagrebu živič akad. kipar Radoje Hudoklin je nad mesec dni. Delo je naporno in skrajno precizno. Pravi, da je to edini v takšni velikosti iz slonove kosti izdelani Krist na Balkanu soloh. Kiparju Hudoklinu na lahko čestitamo k temu pomembnemu delu! Nekaj posebnega v tej cerkvi bo tudi ogromni mozaik — 80 m² velika plošev nad glavnim oltarjem bo izvršena na zlatem ozadju slika v mozaiku sv. Blaža v mestu Dubrovniku in Zagrebu. Mozaik bo stal 350.000 Din — kdo bo napravil načrt se še zaenkrat ne ve.

V novi župniji pri Sv. Duhu se gradijo nove cerkve sv. Antona, po načrtih arh. P. Denzlerja. Tip cerkve je modernizirana bazilika. Zvonik stoji ob cerkvi in bo visok 43 m. Pročelje je gladko in na ogromni gladki plaskvi 15×18 m bo stal ogromen kip v bronu slškega ubojca. Proračun za cerkev je 3 milijone dinarjev. Denarja manjka. Graditev cerkve in uprav župnije vodijo iz otoka Cresa pregnani frančiškani sami.

O razstavi V. Gercana in likovnih umetnicah — jutri.

Amnestija v Rusiji?

Moskva, 5. okt. 2. Kakor čujemo, bo na dan proslave 15 letnice obstoja Sovjetske Rusije pomilostena vsa desničarska opozicija. Znešljivo je, da je Rykov, ki je bil nekdanji komisar za pošto, drugače pa voditelj desničarske opozicije, pred par dnevi govoril v radiu. Iluže pa se bo postopalo proti pristajem Trockega. V zadnjem času je bilo namreč v Moskvi aretiranih 340 pristajev Trockega, med katerimi je bilo tudi nekaj članov rdeče armade. Vsi aretiranci so bili deportirani v Solovki.

Nemški izpad na Belgijo

Bruselj, 5. oktobra, tg. Posebna nota belgijske vlade opozarja na razburjeno javno mnenje o zadnjih poskusih za ločitev okrožij Eupen in Malmédy od Belgije k Nemčiji. Nota naglašja posebno, da locarna pogodba posvečuje in jamči za belgijske meje, o katerih ne more biti nobene razprave. Ministrski predsednik Renkin je imel z nemškim poslanikom grofom Lerchenfeldom oster in zelo odločen razgovor.

Dunajska vremenska napoved: Polagoma se bo razjasnilo. V alpskih dolinah jutranja megla. Zjutraj bo zelo hladno.

Vlom v župnišče v Središču

Biserni mašnik, župnik g. Cajnko napaden

Središče ob Dravi, 4. okt.

Temna, deževna noč 3. okt. je dala temnim elementom nado, da pridejo v našem župnišču do denarja. Krog 11 zvečer, ko so luči pogasile, so se podali na posel. Z dvorišča od vrne strani so začeli: Levstovo k oknu, izrezali so veliko šipo, si odprli okno v prvem nadstropju. Tik ob vratih gospodinjinje, mimo kaplanove sobe se je podal eden v župniščno pisarno. Poleg spečega g. župnika je v spalnici, pisarni in še eni sobi odprl vse predale, pa ni našel nič denarja. Svetil si je z vžgalicami in svečo. Nevedoč za skrivnega gosta je vstal g. župnik in naredil luč. Med vstajanjem se je tat pomaknil v pisarno. Ker se je hotel kriti, je vrata pisarne zapiral. To je vzbudilo pozornost g. župnika. Misli je, da je kdo domačih. Vprašal je, kaj hoče. V tem je stopil blizu vrat pisarne in videl moškega, bosonoga, v temni obleki, ki si je zakrival obraz z ženskim glavnim robcem. Tega je vzel spodaj na kuhinjskem oknu. G. župnik je glasneje vprašal, kdo je, kaj hoče. Dobil je odgovor: »Denarje in obenem še tudi rahel suheček, da je padel zrak in se udaril ob mizi nad tilnikom. Se je klical, ropotal, zvonil, tat pa je medtem z vso naglico zdrvel po strmih stopnicah, si odprl vrata na dvor in izginil v temo.

Ze prve besede je slišal koj poleg župnikove sobe stanujoči kaplan. Pogledal je na uro, bilo je pol 12, zasluhlil kaj je, in se takoj pri-

pravil. S strelom v temo je hotel priklicati sosede. Ti so žuli iz župnišča, kjer je bilo kmalu vse pokonci, krike, a dolgo niso upali v temno noč. Tatu je kmalu vzela v zavetje trda tema. Trije orožniki, ki so kmalu dospeli, niso našli drugega kakor sled bosa leve noge, nekaj ostankov vžgalice in na vrtu olupke od jabolk, ki so jih večerjali vlomilci, čakajoč, da tudi v kaplanovi sobi ugasne luč. Najbolj verjetno je, da sta bila dva. Dolga lestva je ležala lepo položena na trati, velikega kosa izrezane šipe pa ni bilo najti nikjer.

Ker je rana g. župnika precej krvavela, je prišel krog pol 3 zjutraj g. zdravnik dr. Heiss in ugotovil, da je prebita nad tilnikom koža in rana ni nevarna. Pri padcu se je g. župnik tudi nekoliko udaril, da čuti bolečine v križu. Pri vsem pa je 85 letni junak-biserni mašnik ostal še najbolj miren in smehljaje ugovoril: »Veliko sem že doživel v 85 letih, tolovaji me pa še niso napadli.«

To leto je za Središče polno nesreč. Požar, smrt v ognju, smrt pod lokomotivo, uboj. — Umrli so po par dnevih boleznih pridna učenka 11 letna Stefanija Čavničar. Ravno 3. oktobra smo pokopali 6 letnega, pred par dnevi še tako živahnega, zdravega dečka Jožeka Vittori, učiteljevega sina, in še isto noč roparski napad na župnišče. Bog daj, da bi g. biserni mašnik kmalu popolnoma okreval in da bi bilo vsaj zdaj enkrat konec nesreč!

Družinska tragedija med ameriškimi Slovenci

Cleveland (Ohio), 20. septembra.

Dne 19. septembra zvečer se je odigrala v očrju slovenske naselbine v Clevelandu, država Ohio, krvava družinska tragedija, ki je vredna vsakega obžalovanja. Mladi slovenski rojak Anton Bučan, ki je ločeno živel od svoje žene kakšne štiri mesece, je zadnje čase večkrat prihajal nazaj k svoji ženi. Iz kakšnih razlogov, se ne ve. Njegova 25 letna žena Fannie Bučan, bivša gledališka plesalka in lepota, je bila omenjenega usodnega večera na obisku pri znanih. Ko se je vračala zvečer na svoj dom, je njen mož Anton Bučan oddal pet streliv iz revolverja. Eden izmed streliv je pogodil gospo Bučan v drobavje in ji povzročil smrtno nevarno rano. En strel je zadel tudi blizu se nahajajočega 11 letnega dečka Henryja Krajewskega, pastorka Bučanovega. Dečkovo stanje ni tako nevarno, nevarno in opasno pa je stanje gospe Bučan.

Anton Bučan je takoj po svojem napadu na svojo ženo zbežal. Ljudje pripovedujejo, da so ga videli, da je preskočil ograjo in izginil v noč. Policija ga zasleduje, a doslej ga še niso našli. Nekateri sumijo, da si je najbrž končal življenje.

G. Fannie Bučan je nastopala po gledaliških kot plesalka umetnih plesov pod imenom Fannie Clearent, dasiravno je rodom Slovenka. Z Bučanom je bila poročena štiri leta.

Afera zaradi Virantovega umora

Poročali smo že, da je bil umorjen slovenski rudar Martin Virant. Temeljita dosedanja preiskava je vrhla težak sum na dva pomožna šerifa okraja Tazewell, države Illinois, ki sta C. O. Skinner in Ernest E. Fleming, ter tudi delno na privatnega detektiva Franka Lee. Vsi trije so obtoženi uboja. Glavna priča pred velepoto je bil dr. William D. McNally iz Chicaga, ki je vodil in izvršil obdukcijo na truplu umorjenega Viranta. Istčasno sta dva odvetnika v imenu pokojnikov sorodnikov pri-

pravila obtožbo proti šerifu Jamesu J. Crossbyju za odškodnino. Vložen bosta dve tožbi, prva za 10.000 dolarjev radi nasilne smrti in druga za 50.000 dolarjev zaradi aretacije po krivem. O vsem bo seveda odločila porota.

Pogreb pokojnega Viranta se je vršil šele dne 4. septembra, ker je bilo truplo pokojnika na odredbo mrtvaškega oglednika prepeljano v Chicago v svrhu pregleda in obdukcije, katero je izvršil gori imenovani zdravnik dr. McNally. Ker je bil pokojni Virant član ameriške legije, mu je ta priredila prav časten pogreb z oddajo salve pri grobu. Tudi rudarska unija, h kateri je spadal, se je v častnem zastopstvu udeležila njegovega pogreba.

Druge vesti. V državno postavljajo države Wisconsin kandidirata letos kar dva naša rokaja, John Ermene in Frank Puncer. Ermene je že sedaj državni poslanec, dočim rojak Puncer to pol prvič kandidira za to mesto. — V Milwaukee, Wisconsin, se te dni vrši osma redna konvencija jugoslovanske podpornice zveze »Sloga«, ki posluje le v državi Wisconsin. Zveza šteje 18 lokalnih društev, ki imajo včlanjenih skupaj 2734 udov, zavarovanih za bolniško in smirno podporo.

Smrt med našimi po Ameriki. V farmerski koloniji na Willardu, Wisconsin, je te dni umrl tamkajšnji pionir g. Peter Zel, star 71 let, doma iz Zalega loga pri Zeleznicah. — V Clevelandu, Ohio, je bil ustreljen prekmurski rojak Jurij Kuhar, star 61 let. Pokojnik se je rad prepiral s svojo ženo. V soboto 17. septembra se je spri s svojo ženo radi kočeka kruha. Pograbil je revolver in grozil, da bo vse postrelil. Poklicali so policijo, ki ga ni mogla ukrotiti. Okrog 40 policistov ga je oblegalo 20 minut, nakar ga je pogodil neki policist s strelom v srce in ga ubil. Zapušta ženo in dva sinova. Pač žalosten slučaj. — V Chicagu je umrl rojak Josip Mihelič, star 57 let, doma iz Gradca pri Črnomlju. — Vsem: R. I. P.!

stopniki Narodnega gledališča, Udruženja gledaliških igralcev, Slovenske Matice, Društva slovenskih književnikov in Penkluba. Slavnost bo oddajala radijska postaja.

Enako kakor Novo mesto bo tudi Ljubljana počastila pokojnikov spomin, le da par dni pozneje. V Ljubljani se bo vršila Pugljeva akademija v torek 11. t. m., in sicer v drami. Spominski govor bo imel dramski ravnatelj gosp. Pavel Golica, sodelovali pa bodo člani drame in opere. Kakor elišimo, se bodo o tej priliki izvajale Pugljeve pesmi, ki so jih našel za ta večer uglasili naši glasbeniki.

Naša slika predstavlja Pugljev portret in spominsko ploščo, ki ju v soboto vzdajajo. Portret je izdelal kipar Tine Kos, ploščo pa po načrtih kipa G. Goršeta kamnoseška tvrdka Toman. Prvotno je tudi portret izdelal kipar Gorše. Ker pa se je razlezel v peči in se mudi Gorše v inozemstvu, je društvo »Krka« poverilo izdelavo portreta kiparju Kosu, ki je portret izvršil v kamnu v največje zadovoljstvo vseh Pugljevih prijateljev.

Hudo neurje

Sodražica, 5. oktobra.

Noč na 3. oktober je bila usodna za naše prebivalstvo. Med gromom in treskom se je vsula debela toča, ki je uničila še vse ono, kar je po suši ostalo na poljih.

Voda je visoko prestopila bregove in začela razdirati, kar je dosegla. Odnasala je hlode, trgala zemljo in vdirla že v hiše. V hišo posestnika Franceta Podlogarja v Zimaričah je vdrla voda v prostore, kjer je spala družina Petra Požarja, ki se je komaj rešila. Franceta Podlogar je imel izdruženo od cestne uprave nabavo gramoza. Vse leto se je trudil, sedaj pa ga mu je voda odnesla nad 200 kubičnih metrov. Podlogar trpi že 10.000 Din škoda. Obe družini, Podlogarjevo in Požarjevo, priporočamo usmiljenim srecem.

Sam si je izkopal grob

Banja Luka, 4. oktobra

Pri Rebrovski cekvi v bližini Banja Luke na levi strani Vrbasa ima kamenolome posestnik Mujaga Poljak. Ta je v ponedeljek popoldne najel delavca Mihajla Rozaka, naj mu izkoplje kubični meter peska. Rozak je začel kopati ob treh popoldne. Delal je sam. Okrog 6 zvečer je prišel pogledat lastnik Poljak, če je delo gotovo. V kamenolomu pa ni bilo nikogar. Začel se je jeziti, misleč, da je Rozak kar na lepem pustil delo. Potem pa je opazil na pesku njegovo kapo in takoj zasluhlil, da se je najbrž zgodila nesreča. Poklical je Rozakove sorodnike, ki so takoj na vso moč začeli odkopavati pesek. Oče in mati sta kopala kar z golimi rokami. Po enournem napornem kopanju so naleteli na mrtvega Rozaka. Njegovo truplo je bilo silno poškodovano in glava je bila povsem stisnjena od silne moližne peska. Truplo so prepeljali v bolnišnico, kjer so pri obdukciji ugotovili, da je nastopila smrt zaradi zadušenja.

Težave srednješolcev

Vobče je že znano, da je dandanes šolanje v srednjih šolah zelo drago, da se je podražilo zlasti letos s šolnino in da prenatrpanost razredov z učenci in zavodov z razredi na eni, veliko pomanjkanje učiteljev na drugi strani šoli pouk zelo ovira in že naprej obljubila le pičel uspeh, ki bo bržkone komaj dosegel povprečnost. Starši smo pri tem hudo prizadeti, ker se naši sinovi ne bodo okoristili za velike žrtve, ki jih moramo plačevati, tako kot bi se v normalnih razmerah. Poznamo vzroke tem neprimlikam in upamo, da bodo zavodi kmalu dobili prepotrebne učitelje.

A imamo še nekaj drugega na srcu. Radi prenatrpanja zavodov z razredi ima zelo veliko število učencev zlasti na I. in II. gimnaziji popoldanski pouk. Če že to mora biti, potem se moramo ukloniti tudi tej zahtevi. Vendar smo prepričani, da bi nam šolske oblasti z majhno modifikacijo lahko zelo olajšale težave. Naj povem kar naravnost: Imam dva sina na istem zavodu, in sicer v nižjih razredih. Pa je usoda nanesla, da se mora voziti tri četrt ure daleč v mesto eden popoldne, drugi popoldne. Prvega spremimo ob 6 na kolodvor, drugega ob 11. prvega pričakujemo ob pol 3, drugega ob 7. Koliko težav povzroča ta dirindaj v družini, koliko sitnosti pri prehrani, si lahko vsakdo misli.

In kako bo to za prvo- ali drugošolca hudo šele v zimskem času, ko je ob 4 že tema! Tedaj bo sedel deček do pol 6 ali 6 še v šoli, z vlakom se bo pripeljal okrog 7 ali 8 domov, potem pa še v temi in snegu kaj pita do doma.

Današnje razmere so vsepovsod zelo težavne. Zato je sveta dolžnost vseh, prav vseh nas, da si s kar največjim ozirom med seboj neizogibne težave lajšamo. Zato se obračam javno do vseh merodajnih faktorjev, zlasti do naše šolske oblasti, in prosim, naj izposluje, da bo imel vsak razred na vsaki srednji šoli vsaj po eno vzporednico z popoldanskim poukom. V to vzporednico naj pridejo brezpogojno vsi oni učenci, ki se morajo voziti v šolo po železnici.

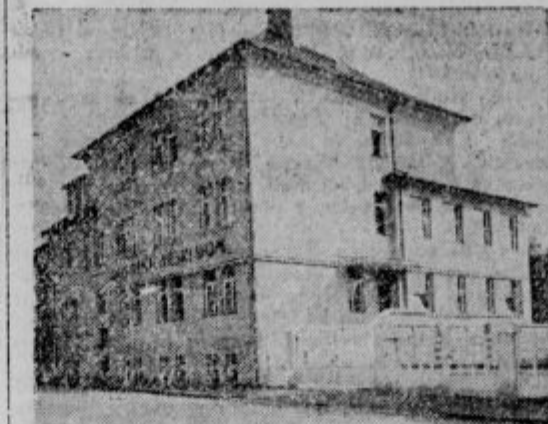
Društvo »Sola in dome« pa prosim, da prevzame ta moj obče koristni predlog in mu izpouje pravno moč na prihodnjem občnem zboru. Gotovo mu bodo zelo hvaležni vsi oni učenci, ki se morajo voziti sedaj k popoldanskemu pouku, in njihovi starši. Oče z dežele.

Otvoritev Gostilničarskega doma

Ljubljana, 5. oktobra.

Ze lansko leto je bila dovršena ponosna zgradba gostilničarske šole in gostilničarskega doma na Privozu. Jutri, v četrtek ob pol 11 pa bo slovenska otvoritev te institucije, katero so si zgradili gostilničarji.

Ideja posebne gostilničarske šole datira že iz predvojnih časov, saj so se prirejali že tedaj gostilničarsko-kuharski tečaji. Pridno so se zbiral sredstva in v začetku l. 1914 je bila že vlo-

žena prošnja na deželno vladu za dovoljenje otvoritve šole. S svetovno vojno je nastal zastoj in šele po vojni se je akcija za ustanovitev nadaljevala.

Nepričakovano je sklenil ljubljanski občinski svet 12. oktobra 1920 uvedbo posebne davčnine na prenočišča. Občinski svetnik je bil tedaj tudi načelnik Gostilničarske zadruge g. Fran Kavčič, ki je pri debati podal v imenu gostilničarstva izjavo, da ne bo ugovarjal uvedbi nove davčnine, ako se bo od skupnih dohodkov te davčnine oddajalo 10% fondu za ustanovitev gostilničarske šole v Ljubljani. Pri zvišanju davčnine na prenočišča se je zvišal tudi delež za gostilničarsko šolo. L. 1920 se je ustanovil poseben kuratorij za gostilničarsko šolo. L. 1930 se je začela gradba, katero je izvršila v polno zadovoljnost tvrdka Miroslav Zupan.

Bodočnost belokranjskega vinskega združništva

Metlika, 30. septembra.

V nedeljo, 25. sept. se je vršil v tukajšnji šoli sestanek, na katerega so bili povabljeni vsi, ki se zanimajo za bodočnost organiziranega vinogradništva. Sestanek je sklical zadruga »Belokranjska klet«, ki je bila pred kratkim ustanovljena v Ljubljani po prizadevanju dobrih belokranjskih prijateljev. Ta zadruga je torej preteklo nedeljo sklicala omenjeni sestanek, na katerem je predaval g. Kafol in belokranjski rojak dr. Fux.

Vdeležba je sicer bila zadovoljiva, vendar bi v sedanjem tako kritičnem času človek pričakoval še več. Pa bilo je dovolj poslušalcev, da so besedo lahko ponesli tudi nenavzočim.

In tako je povedal g. dr. Fux, da le nikar ne slepomišiti, in vsakovrstne predsodke nositi v naše gospodarstvo, kateremu je vsak škodljivec, kdor izpodkopava zadrugo. Morda, tako je poudaril govornik, vsi nebojje misliti tako, jaz pa povem, pa če to morda tudi ni komu prav, da se bo naša ljubljanska »Belokranjska klet« opirala v prvi vrsti na metliško »vinarsko in kletarsko zadrugo«, kateri naj bo kakor hčerka, ona pa tej kakor mati. Kdor hoče imeti z nami v Ljubljani kaj posla, naj gleda, da ne bo tuje in nasproten tukajšnji zadrugi. Mi pa hočemo pomagati Beli Krajini, nima mo pa namena podpirati vinskih prekupecev.

Tako upamo, da imata obe zadrugi najlepšo bodočnost. Metliška »vinarska in kletarska zadruga« sedaj zaključuje svoje drugo poslovno leto, in že čakajo prazni sodi novega pridelka. Le še nekaj hektov vina je v zalogi; kar težko je že najti soda, ki ne bi imel volje glasu. »Belokranjska klet« pa se pripravlja, da naredi po Ljubljani in po deželi okrog pohod s pravim »belokranjscem«.

Smrtna nesreča hišnice

Ljubljana, 5. oktobra.

Snoči se je pripetila v Pražakovi ulici nesreča, pri kateri je izgubila življenje hišnica, 50 letna Marija Zadravčeva, rojena v Smarncem pri Lj. tiji. Zadravčeva se je s svojim možem, upokojenim železničarjem, in s svojo hčerko zvečer vrnila domov. Po stopnicah navzdol — Zadravčevi stanujejo namreč v kletnem stanovanju — je šel najprej mož, za njim žena, zadnja pa hčerka. Na stopnicah je Zadravčeva naenkrat izgubila ravnotežje ter strmoglavila navzdol in obležala s prebito lobanjo. Iz ust se ji je vili močan curek krvi. Zadravčeva je bila takoj nezavestna. Domači so jo prenesli v stanovanje ter jo položili na posteljo. Poklican je bil reševalni avto, ki je ponesrečenko odpeljal proti bolnišnici. Ze med vožnjo pa je Zadravčeva umrla za poškodbami. Reševalci so odpeljali truplo v Mestni dom, kjer je mestni fizik dr. Rus nato odredil, da so truplo prepeljali v mrtvašnico. Davi si je truplo ogledala policijska komisija. Zdravnik dr. Lapajne, ki nadomešča dr. Avramoviča, je ugotovil, da je smrt nastopila zaradi pretresa možganov in pa tudi radi tega, ker je pokojnico zadušila kri, ki ji je vrela iz ust.

Da je prišlo do zgraditve, je zasluga predsednika g. Kavčiča ter njegovih sodelavcev Frana Krapeša, Dachs in Fiale. Zahvaliti pa se je treba tudi banovini, mestni občini, Zbornici za TOI, pivovarni »Union« in vsem onim, ki so pripomogli do uresničenja.

V Gostilničarskem domu bo poleg moderno urejene šole za gostilničarski naraščaj tudi internat, kjer bo dana prilika, da se zlasti hčerke gostilničarjev pa tudi druge, v strokovnih tečajih seznanijo z vsemi teoretičnimi in praktičnimi spretnostmi, ki jih potrebuje hotelier, restavrat, kavarner in gostilničar. V to svrhu je v Gostilničarskem domu urejena tudi moderna kuhinja z vsemi potrebnimi priključki, velika dvorana za serviranje, predavalnica itd. V Gostilničarskem domu bodo pa tudi prostori gostilničarskih strokovnih organizacij ter bo tako ta dom pravo ognjišče gostilničarskega razmaha in napredka. Šola je prva te vrste v nešči državi in bo zato v ponos slovenskemu gostilničarstvu, v ponos in korist našemu naraščaju, mestu in vsej banovini. V lastnem domu si bo naraščaj gostilničarskega stanu pridobil vso potrebno teoretično pa tudi praktično izobrazbo, ki jo zahteva danes od gostilničarja širša javnost in zlasti tudi tujski promet. V posebnih tečajih, ki jih bo prirejala šola za gostilničarski in hotelirski naraščaj, se bodo gojenke in gojenci izobrazili v serviranju in kuhanju, kletarstvu, poznanju surovin, prehranbeni kemiji in higijeni, blagozanstvu, pa tudi glede vseh vprašanj tujeskega prometa. Šola je nastavila že strokovne učne moči, ki naj usposobijo naraščaj za težke naloge, ki se stavijo danes na gostilničarje.

Huda nesreča na cesti

Ptuj, 5. oktobra.

Hlapec mesarja Skrbniška se je vračal od Sv. Urbana z vozom, kamor je vozil razno blago. Okrog 8 zvečer je v bližini Nove vasi pri Ptuju pridrvel od zadaj tovorni avto ter zavožil s tako silo, da se je voz popolnoma razbil. Konj je dobil tako hude poškodbe, da so ga morali takoj ubiti. 16 letna Marta Nežman, ki je tudi bila na vozu, je strmoglavila in dobila nevarne poškodbe in je njeno stanje precej težko. Hlapec je k sreči odnesel le lažje poškodbe.

Franjo Neubauer:

Svojemu spovedniku

† p. Allonzu Furlanu

Nerad sem Te odtrgal od spisov in od knjig. Pred Tebe sem pokleknil, moj dobri spovednik.

Umeval si, odpuščal, tolažil si bolest, kot Jezus dvigal padle z življenja blatnih cest.

Govoril si besede, kot Ti si le jih znal, da grešniku je bilo še misli vsake žal.

Nad mano roke trudne iztezal več ne boš. Srce Ti je zastalo, Ti blagi, zlati moj.

Ni treba Ti molitev. Ti moli vrh zvezd, naj Bog življenje mirno in srečno smrt mi dá!

Zdaj blagoslov podeli z nebeskimi mi višin, a jaz ohranim v srcu najdražji Ti spomin.

nja pri očetih frančiškanih, nakar je opisal pokojnikovo trnjevo pot skozi življenje. Svoj markanten govor je končal z ugotovitvijo, da je Pugelj opeval v svojih delih dolenjskega kmeta in meščana in da sme biti Dolenjska ponosna na tega svojega sina. Pugelj je tako izrazil slovenski pisatelj, da so se angleški častniki, zaposleni po prevratu pri razmejitvi na Koroskem, učili slovenščine iz njegovih knjig.

Na predvečer odkritja se bo v Novem mestu vršila Pugljeva akademija, pri kateri bo sodelovala gimnazijeta in meščanskošolska mladina, slavnostni govor pa bo imel zastopnik Društva slovenskih književnikov. Mesto bo že tega dne v zastavah, okna pa v cvetju.

Druga dne v nedeljo se bo po prihodu izletniškega vlaka iz Ljubljane vršilo ob 10 popoldne slovesno odkritje. Odkritja se udeležijo poleg zastopnikov oblasti v Novem mestu in zastopnikov raznih društev in korporacij iz Novega mesta in Ljubljane pokojnikov stanovski tovariši, dalje za-

Ljubljana

Slavna akademija ob 15 letnici smrti dr. J. E. Kreka

ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Uniona s sledečim sporedom:

1. Weber: Overture (vojaški orkester).
2. Dr. Jan. Ev. Krek: Bršljana ni — deklamacija.
3. H. Saltner: Nazaj v planinski raj; Labarnar: Eno samo tiho rožo; E. Adamič: Kaj ti je mojca — poje mešani zbor »Ljubljane«.
4. Beethoven: 2. stavek iz II. simfonije — vojaški orkester.
5. Dr. Jakob Mohorič: Slavnostni govor.
6. Vasilij Mirk: Narodna romanca (za mešani zbor, soli in veliki orkester) — proizvajajo pevski zbor »Ljubljane« in vojaški orkester.
7. Parma: Xenija (Intermezzo) — proizvajajo vojaški orkester.
8. Dr. Jan. Ev. Krek: Slovenec Čehu — deklamacija.
9. Grieg: Slavna koračnica — vojaški orkester.

25 letnica konfekcijske trgovine Fr. Lukič

Dne 5. oktobra leta 1907 je otvoril pokojni gošpod Fran Lukič s svojo gospo Anko v ulici št. 19 pred škofojo skromno, a vsem tedanjim zahtevam ustrezajočo konfekcijsko trgovino. Zelo priklupna izložba tedaj modernih oblačil pa je pritegala, da vodi damsko in moško konfekcijo »strokovnjak« prirojenim okusom, ki zna pri oblačilih »industriji« izbrati najlepše in tudi najboljše in odgovarjajoče vsem modnim zahtevam. Ljubljankam so tako, spoznale, da jim je gospa Anka Lukičeva, ki je otvorila trgovino, najboljša svečovalka v vseh modnih zahtevah in to vedno tako, da je vse, kar se dobi pri njej, vedno polnovredno tudi v praktičnem pogledu. Sloves modne dovršenosti in finega okusa, ki si ga je trdila tako naglo pridobila, ji je ostal zvest in ker so zlasti dame vedno z največjim zaupanjem in veseljem posegale to trdilo, je postal njen prvoten lokal kralja pretesen in tako se je trdila leta 1927 preselila v krasno vokalno lokale Filipovega dvorca v Sirojčarjevi ulici.

Velike izložbe, v katerih kaže trdila v prekrasnih modelih najmodnejše damske obleke za vse priložnosti in tudi vse garavabo za gospode od najboljših krojenih kompletnih oblek pa do vseh drugih delov in predmetov, povedo vsakomur: Tu se dobi najboljšo. Pa tudi naše poletniško ljubstvo je kaj kmalu spoznalo, kje se kupi za primerno nizko ceno zanesljivo dobro in v vsestranskim zahtevam ustrezajoče blago, in je — tane trdila F. Lukič dobro znana širom naše slovenske zemlje. Gospa Lukičeva se dosledno ravna po geslu: Dobro blago se samo priporoča in zadovolja na dobro posrežena stranka se vrača vedno v »Lukič« trgovino. K srečnemu jubileju čestita trdila F. Lukič tudi naš list, katerega se je doslej »Koz« vsa leta rada in golovo ne brez uspeha posluževala v propagandne namene.

Kaj je novega v Ljubljani?

Domači proizvođači sukna za moška oblačila, volne in volnenih odevi, ki si jih lahko nabavijo po tovarniških najnižjih cenah v naši detajlni prodajalni

TEOKAROVIC - Gradišče 4

Neobvezno si ogledajte zalogo, da se prepričate o kvaliteti, ki dosegajo najboljše inozemske izdelke, če so tudi do 50% cenejši od središnjih.

Kaj bo danes?

Drama: »Vest«. Dijška predstava po znižanih cenah. Izven. Ob. 15.
Opera: »Hilaepe Jerneje«. Red D.
Kino Kodoljevo: Ob 4 in 8 »Tazana II. del. Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mesini trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

☆

Peveem »Ljubljane«. Drevi ob 8 obvezna vaja celotnega zbora v palači Vojne zavarovalnice. Vsi in točno. Pevovodja.

Dva najodličnejša naša solista sodelujeta na dobrotelnem koncertu, ki se bo vršil v ponedeljek, dne 10. t. m. na korist centralnemu žolskemu zbornemu ambulatoriju. Koncert bo v Filharmonični dvorani. Glavni del programa nosita gospa Zlata Gjurgjenac-Gavella in g. Julij Beletto. Oba spremlja na klavirju g. Niko Stritof. Poleg obeh solistov sodeluje tudi še Ljubljanski godalni kvartet, ki je priznan koncertni faktor v našem glasbenem življenju. Opozarjamo na ta prvi koncert letošnje sezone, ki ima obnem dobrodelni značaj, priredil ga pa Krajevni odbor rdečega križa v Ljubljani.

La Biennale 1932

(18. mednarodna razstava moderne umetnosti v Benetkah.)

(Konec.)

Francosce, ki jih vneto pričakujemo, saj je njihovo pionirstvo v likovni umetnosti še vedno nesporno, dasi iz del na beneški razstavi ni videti kakih posebnih novih poti ali smeri, v katere namerja (Montparnasse svoje korake. Izjema je edino Pougheon Robert (Italijanska fantazija) ki tvori s Cagnacem in Kieslingom najnaprednejšo in najzmožnejšo trojico. Njegova umetnost ni fotografija ne romantična fantazija, marveč ustvarjanje novega kar je sinteza, oziroma vsaj teženje k njej. Paul Véra (Orfejevo detinstvo) močno sliši italijanskim aeroplanturistom, dasi so njegove slike vsi preveč zgolj barvna dekoracija. Osrednji del francoske razstave je posrečen mojstru Monet, ki je zastopan z dobrim izborom 15 del. Zanj se zdi človeku prav, da je na razstavi, tako lahko na mestu primerjate, v koliko je moderna umetnost napredovala od del svojega očeta. Med drugimi Francozi je najoriginalnejši Charlemaigne (Osel). Omenjam še: Marie Faon, De Waroquier H. André Dérain, ki se mi zdi, da sledove njegovega načina v portretiranju nahajamo marsikje pri nas, Jules Flamin (Diana in njene vile), Dérizé, Marchand. Dobro grafiko, ki v človeku vzbuja privzoke umetnosti na prvi pogled, je razstavil J. E. Laboureur, plastiko pa, ki je izredno povprečna, zastopajo Gilmont, Drivier in Pompon s svojimi drobnimi stvarcami iz živalsstva, ki so sicer dobro izdelane in elegantne, a nič več. Umetnost za snobiste. Mislim, da je letos tudi Francozov dokaj dobrih ostalo doma. Razstavi to prav zadržno ni v prid. Avstrija skuša reprezentirati s starim Ko-

Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni, kjer se dobiva tudi podrobní spored.

Preizkušnje za Magirus lestvo so se nadaljevale tudi včeraj ves dan. Danes pa bo velika vaja s skoraj vsem orodjem poklicnih gasilcev, to je z magirus lestvo, z brizgalno in s cevmi. Gasilci bodo tudi brizgali vodo ter plezali po magirus lestvi, tako, da bodo preizkusili svoje orodje in svoje zmožnosti za primer resnične katastrofe.

Samaritanski sestanek krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani se bo vršil v petek, dne 7. t. m. ob pol 7 zvečer v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Določil se bo spored predavanj za višji samaritanski tečaj. Na sestanek se vabijo absolutvinje in absolutni nižjega samaritanskega tečaja.

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem z današnjim dnevom prevzel

kavarno „Viadukt“

na Šmartinski cesti. Za izvrstno postrežbo in najboljša vina jamčim in se vljudo priporočam.

Klasek ml.

Vsako soboto godba.

Predavanje S. P. D. o Prokletijah. Dr. Branimir Gušić, ki nam je lansko leto predaval v Ljubljani svoj lepi film Durmitor, nas poseti zopet v ponedeljek, dne 10. t. m. Predaval nam bo o Prokletijah, divjih, malo raziskanih planinah na jugu naše države. Svoje predavanje bo pojasnjeval s skriptičnimi slikami. Ker bo dr. Gušić opisoval pri nas popolnoma nepoznane gorste predele, ki se odlikujejo prav tako po zapuščenosti kot lepoti, bo njegovo predavanje gotovo vzbudilo pozornost naših planinskih krogov.

Služkinje! Drevi ob pol 9 zvečer pevska vaja v Domu služkinj, Križanska ulica 2. Pridite vse doseđanje pevke. Sprejemajo se k zboru tudi novinke. Pričnemu tudi kmalu z nemškimi tečajem. Vse, ki se žele učiti nemščine, naj se zgleda v nedeljo v Domu služkinj ali vsak dan v pisarni Poselske zveze.

Esperantisti tečaj. Z rednim poukom se bo pričelo danes 6. t. m. ob 19.30 v št. Jakobski šoli. Vpiše se lahko še vsakdo. Kdor ne more posecati tega tečaja, naj ga posluša v radiu vsak ponedeljek od 18.30—19.

Klub esperantistov v Ljubljani sporoča vsem esperantistom, da si je nabavil skriptični aparat. Vsak drugi četrtek se bodo vršili v klubovem lokalu v Narodni kavarni skriptična predavanja. Prvo predavanje bo imela nočjo ob 20.30 gđ. Milči Jerebova o mednarodnem esp. kongresu v Parizu. Esperantisti udeležite se ga, vabljenja pa tudi ostala javnost. — Slovenska esperantska slovnica (Dr. Maruzzi-Dobrave) se je pocenila od 15 na 12 Din. Naroča se pri klubu, dobi se pa tudi v vseh knjižarnah.

Huda nesreča v tovarni. V Pollakovih tovarni se je včeraj dopoldne pripetila resna nesreča. Med delom je kavelj stroja tako nesrečno zagrabil 41 letnega delavca Franca Škerlepa iz Depale vasi 32 pri Domžalah, da mu je raztrgal vso dlan. Reševalni avto je prepeljal ponesrečenca v bolnišnico.

Se en pretep. Razen na Šmartinski cesti je nastal predsinočnjim velik pretep tudi na Sv. Petra cesti. V tem pretepu je neznan moški sunil z nožem v levo roko 21 letnega Silvestra Ferčnika iz Most, Zaloška cesta 1. Ferčnik je moral iskati pomoči v bolnišnici.

Nesreča babice. V Štepanji vasi se je pred včerajšnjim ponesrečila občinska babica Justina Zupančič iz Štepanje vasi 62. Padla je s kolesa in si zlomila desno nogo.

Siromašen akademik, brez staršev, prosi dobra srca pomoči, da bi mogel nadaljevati svoje studije. Rad bi prevzel tudi instrukcije. Naslov v našem uredništvu, ki proročno najtopleje priporoča.

Pumparce, obleke, trenchcoat najceneje A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Nesrečna Šmartinska cesta. Pred kratkim smo poročali o uboju na Šmartinski cesti. Skoraj prav tam je prišlo predsinočnjim, okoli tridelet na polnoč do velikega pretepa in razgrajanja. Stirje pijani delavci so se spravili na svojega tovariša, ga vrgli sredi ceste na tla in ga v največjem dežju in nalivu neumljeno pretepali in suvali z noži. Ljudje so se zaradi groznega kričanja, ki so ga ti stirje in seveda tudi njihova žrtev počeli, že pričeli zbirati, nakar so se pretepači razgubili v temo. Tudi njihova žrtev je vstala. Napadenec je sicer, kakor pripovedujejo očividci, močno krvavel, vendar pa se je tudi on izgubil v temo. Včeraj smo povpraševali v bolnišnici, če so sprejeli tam kakšnega ponesrečenca s Šmartinske ceste, toda poškodovanca ni bilo v bolnišnico. Tudi policija ne ve o tem dogodku nič. Najbrže je ostal poškodovan-

koschko. Zdi se mi, da se ji ni posrečilo, dasi bi po »Dveh deklicah« sklepal, da se je stari mojster že močno odklonil od razvivjanega, viharnega ekspresionizma, ki še vedno vlada v njegovih pokrajinah (Avignon, La Salute). O tem paviljonu ni močno dosti govoriti. Boeckl se gubi v barvnih fantazijah, Andersen Robin, Kitt, Carl Moll večinoma poizkušajo ekspresionistične izrazne odtenke v krajinarstvu, rajni Faistauer je še ves v italijanskih klasičnih vplivih. Sicer pa ni niti dosti imen. Kot zanimivost navajam Güterslohnove gobeline z modernimi motivi.

Anglija kaže v svojih paviljonu stereotipno in že toliko obrabljeno konservativnost. Umetnost brez ekstremov preračunana na solidnost. Najzvirnejša sta med ne velikim številom umetnikov pač brata Nasha, John in Paul, tako v slikah kakor v grafiki. (Znana nam z ljubljanske razstave druge umetnosti) Mc. Evog dominira s svojimi portreti — nič ni čudno, da se je v Angliji razvil zlasti portret. Potem se vrste večji in manjši mojstri: Steer, (obleka iz muslimana), August John z zbirko lordov, Duneau Grant, Connard, Munnings, Brata Nasha, zlasti Paul (Marec) pa trditva o svojih delih, da se v Angliji lahko uveljavijo tudi modernejša in skrajnejša stremjenja v umetnosti, kakor jih kaže večina. V tem ju potrjuje tudi Robert Williams (Igra šaha), ki s konstruktivističnimi oblikovnimi pridobitvami ustvarja dela, ki imajo ceno ne le na tej razstavi, marveč prav tako na splošno. Evropski del zaključuje Španija, njeni razstavi daje ceno in teži nič manjši umetnik kot kipar Victorio Macho, ki tudi jemlje največ prostora. Macho — Meštrovič. Nemogoče je, da se ne bi spomnili ob enem na drugega. Nočem razmišljati, kateri katerega bolj pozna. Toda če vidite Machojevega Križanega in Meštrovičevega Kristusa, Ma-jevo ženo z liri in Me-jevo slično

Peti dan Slomškovega prosvetnega tedna. Drevi ob pol osmih predava v Omladinskem domu prof. J. Pavlič, narodni poslanec, o temi: Slomšek in zmernost. Na sporedu so tudi glasbene točke, ki jih izvaja omladinska godba na pihala.

Vincencijeva konferenca za akademike prosi vse dobrotnike, da ji sprito velike bede, ki jo morajo prenašati nekateri akademiki, nujno priskočijo na pomoč s prispevki bodisi v denarju, bodisi v obleki. Ker podpira omenjena konferenca vse akademike, je pač upravičena naša prošnja tudi do dobrotnikov izven Ljubljane. — Vincencijeva konferenca za akademike v Ljubljani, Strelška ul. 12.

Prvi letošnji kostanj se je pojavil včeraj na trgu. Po 2.50 Din liter.

Poročili so se te dni v Mariboru: Alfred Bizjak, tekstilni mehanik, in Elfrida Bredschneider, tkalka; Filip Reiser, brivec, in Justina Kokal, zasebna uradnica; Ivan Rumpf, delavec in Terezija Lešnik, delavka; Anton Kos, kmet in Jožefa Kotnik, posestnikova hčerka; Alojzij Gabrijan, tiskarski strojinik in Filomena Ojsteršek, hči kovača drž. žel.; Franc Palunder, tkalski mojster in Kristina Černko, tkalka. Bilo srečno!

Križanska ženska zveza ima v nedeljo, dne 9. t. m. ob šestih zjutraj v baziliki Matere Milosti svojo cerkveno pobožnost s skupnim sv. obhajilom. Ob 15 sv. blagoslov z darovanjem za cerkvene potrebe.

Ljudska univerza odvarja sezono. Prvo predavanje bo v petek, dne 7. oktobra ob 20. uri.

Vojni invalidi se zahvaljujejo vsem dobrotnikom, ki so jim z darovi v blagu ali denarju omogočili, da se je izvršila dobrodelna tombola preteklo nedeljo s lepim gmošnim uspehom.

Rupel—Rus—Švara. Izredni umetniški užitek se obeta mariborski publiki v ponedeljek 10. t. m. Trije priznani umetniki — Karlo Rupel, tudi v inozemstvu upoštevanji vijolinski virtuozi, Marjan Rus, basist ljubljanske opere in dr. Danilo Švara, kapelnik ljub. opere prirede v Narodnem gledališču svoj koncert. Spored je pester ter obsega med drugim Beethovna, Grečianinova, Bacha, Dvořaka, Rossinija, Osterca, dr. Švara in druge.

Prvi del cestnega tlakovanja že končan. Te dni se bila zaključena zadnja tlakovalna dela na Dovozni cesti na kolodvor in v Einspielerjevi ulici. Dovozna cesta je tlakovana v celoti, Einspielerjeva ulica pa samo do polovice; za ostali del nedostajajo sredstva. Sedaj bodo pričeli tlakovati Sodno ulico, katero so že obrabili z novimi robniki, da bodo hodniki dokaj širši ter ji razkopali površino.

Težkoatlatski treningi SSK Maratona. Fantje, ki imajo veselje do težkoatlatskega sporta in do boksa, naj se prijavijo ob torkih in četrčkih na sportnem prostoru SSK Maratona na Livadi, kjer se bodo odslej vršili zopet redni treningi. Pozivajo se tudi stari člani, naj radno zahajajo k treningom, ker se bodo v kratkem vršili važni nastopi. Prvi redni trening se vrši drevi ob 8 zvečer na Livadi. Vsi stari in novi — točno!

Smrt kosi. Na Meljskem hribu št. 50 je umrla blaga žena gospa Ivana Kapun, soproga vpokojnega železničarja. Dosegla je starost 51 let. Pogreb nepozabne pokojnice se vrši danes popoldne ob 4 iz mrtnišnice na frančiškansko pokopališče. Naj počiva v miru, zalutajoč naše iskreno sožalje.

Z blaznežem v umobolnici. Na vožalu Frankopanske in Jezdarske ulice se ustavljajo trume ljudi, zlasti mladine ter zro v okno tretjega nadstropja, kjer se pojavlja od časa do časa spačeno obličje človeka, oblečenega v prisilni jopič. Vpije in kriki blazneža so za množico očividnih dobrodošla zabava, ker mora včasih celo stražnik intervenirati, da jih razžene narazen. Blaznež pa ni čisto nenavaden, ker včasih lete iz okna razni predmeti, steklenice, kosi pohištva, kar mu pač pride pod roko. Če bi dobil kak pasant tako darilo iz višine tretjega nadstropja na glavo, pa bi imel zadosti. Rada tega ga morajo imeti v prisilnem jopiču. Doznali smo, da je blaznež svoječasno že bil v umobolnici, pa so ga poslali domov kot neopasnega. Zdaj, ko ga je zopet napadla žalostna bolezen, bi ga domači radi oddali nazaj v zavod, pa so baje razne težave. Vsekakor pa se mora nekaj ukreniti, da se pomore nesrečnemu človeku in v zame ljudem z ulice priliko, da bi pasli svojo grdo radovednost nad nesrečo bližnjega.

Delajče ovinek... Mestni gradbeni urad razglasa: Z ozirom na gradbo kanala in carinsko-postnega poslopa ob Aleksandrovi cesti se iz prometnih ozirov priporoča vsem, da se po možnosti izogibajo z vozovnim prometom Aleksandrove ceste od Kopitarjeve do Tomšičeve ulice. Najkrajši ovinek za ta del Aleksandrove ceste je zveza preko Kersnikove in Tomšičeve ulice.

Davčne zadeve. Davčna uprava naznanja! S 1. oktobrom zapade v izplačilo IV. četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega

nec kje v domači oskrbi, dokler se ne bo izlital. Na Šmartinski cesti taki spopadi niso kar nič čudnega. Številni vinočeti in dalmatinsko vino kar ustvarjajo atmosfero, v kateri so močiji taki izgredi. Na vsak način pa je potrebno, da se v tem delu mesta ojači policijska služba.

plastiko, Ma-jev Fons Vitae spomenik mornarjem v Bilbao in Me-jev spomenik hvalečnosti v Belgradu, če se spomnite Gurjurja in vidite tu osnutke za ogromnega Kristusa Kralja na Coreoradu nad Rio de Janeiro — ne veste kaj bi mislili. Machojeva sila, fantazija, neubranljivi vpliv, njegovih oblik in motivov zasenčuje vso ostalo plastiko na Biennali in res ne morem povedati, če me ni Macho bolj prijel ko Meštrovič. Prav gotovo pa jih danes ni v Evropi ne na svetu, mnogo njima enako vrednih. Kdor pozna delo obeh, bi nam lahko napisal zanimivo studijo. Macho je pa v resnici silen.

Ostali Španci tudi močno kažejo svojo samoniklost. Zdrava realnost, ki jo kaže José Aguiar v svojih aktih se ugodno družijo z bizarnimi, skoraj zgodovinskimi deli Muñoza Degrain, z živimi fotografiskimi momenti iz vsakdanjega življenja pri Lopezu, z oblikovnimi iskanji Hidaiga de Caviedesa ali Péreza Rubia (Podoba ženske) in s tipično španskimi slikami Benedita ali Martineza Vasqueza. Seveda jih Machojeva moč nujno potiska v ozadje. Pa vam ni žal zato, saj ste srečali velikega umetnika.

Ameriko (USA) zastopa nekaj dobrih, izvršnih ne prav zelo modernih slik. Prvaci George Bellous (Dempsey in Firpo), s kratkimi barvami predstavljajo podivjano ozračje bokarskega matcha. Ob njem so še: Leyffert, Melchers Henry Robert, Maurice Sterne (Studentka) poetični Arthur B. Davies, Sloan, Ufer, Hawthorne — vsa Amerika, ki ni Amerika. Razen Bellorosa in Sternea niti motivov ne jemljejo od tam. Rajsi sanjarijo o umbrskih hribih, o toskanskih zasejih in o čemerkoli. A to ni Amerika, ki bi zanj bilo treba posebnih oznak.

Zanimiv je indijski oddelek z bizarnimi, groteskimi, barvitimi, na karikature spominjajočimi zbirkami včasih primitivnih risb Freda Kobbolaja, Mah-Pe-Wija, Og-Wa-Pija, Awa Tsireha, Tonita

Maribor

davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslojni promet in vojnice. Dne 1. novembra zapade II. polletni obrok zemljarine. Uslužbeniki davek morajo pobrati in odvzeti davčni upravi s seznamkom vsi delodajalci, ki zaposlujejo preko 20 uslužbencev. — Davčni zavezanci splošnega davka na poslojni promet, ki plačujejo davek po knjigi opravljenega prometa, morajo predložiti prijave in plačati davek za III. četrtletje najkasneje do 30. X. Prodnobnejša navodila so razvidna z oglasnih desk na davčnem uradu.

Petrolejke zopet prihajajo na dan. Spričo velikih zaostankov, ki jih ima mestno električno podjetje pri številnih odjemalcih, je pričelo uvajati energičnejše metode: stranki, ki ne plača tokovine v določenem roku, se vod enostavno prepiše in števec odvzame. Spričo malega zaslužka in brezposelnosti imajo monterji mestnega električnega podjetja z odvzemanjem števecv posebno v predmestjih in v delavskih četrtih polne roke dela. Na dan pa zopet prihajajo stare zaprašene petrolejke in ljudje uvidevajo, da električna luč ni neobhodna življenska potreba.

Jadrarno-litalska skupina v Mariboru. Sealsanek vseh fantov bo v četrtek, 6. t. m. ob 20. uri v prostorih Aerokluba. Tov. Pivka bo predaval o »važnosti polarne meteorologije in o nalogah letošnjih polarnih ekspedicijs.« Pridite vsi in privedite še one, ki se zanimajo za brezmotno letenje.

Nedelja na zelenem polju. Ob 13.15 prvenstvena tekma SK Železničar rez.: SK Rapid rez. na igrišču Rapida. Sodni Skalar. Ob 15 SK Železničar L.: SK Rapid I. na igrišču Rapida. Sodnika določijo odbor za delegiranje sodnikov. — Prvenstvena tekma med SK Svoboda in Pustakovečkim SK (Čakovce) se bo igrala 13. t. m. Termin za prvenstveno tekmo SK Svoboda: SK Mura določi LNP. — ISSK Maribor nastopi v nedeljo opasno pol v Ljubljano, kjer se sreča z Ilirijo v prvenstveni tekmi.

Nevarno zastrupljenje z gobami se je pripetilo včeraj popoldne. Silvilja Karolina Jagger, Slomšov trg št. 4, je jedla za kosilo gobe, po katerih ji je postalo slabo. Prepeljano je bila z rešilnim avtom v bolnišnico.

Celje

Pri nedeljski predstavi »Skopuhe« nastopi zopet po daljšem presledku celjskim krogom dobro znani igralec g. Potkaj Franc iz Laškega v vlogi strica Jacquesa. Ker razpolaga Gledališka družina »PD« v Celju s prvostavnim ansamblom, od katerih bi gotovo eden ali drugi delal čast celo pripadati poklicnemu gledališču, zato upamo, da pri otvornitveni predstavi ne bo manjkalo noben resnični prijatelj lepe gledališke umetnosti.

Od doma je pobegnil v nedeljo, dne 2. okt. t. l. 12 letni sin rudniškega uradnika Anders Oldrich, sinuajoč na Ljubljanski cesti 26. Deček je srednje, šibke postave, svetlih las, nosi kratko zeleno žametaste hlače, svetli sukničji, ima črno visoke čevlje, s seboj je imel tudi aktovko s šolskimi knjigami. Baje je pobegnil od doma, ker ga je neki njihov podnajemnik osumil tatvine nekakšnih nabojev. Kdor bi kaj vedel o dečku, naj sporoči njegovim staršem.

Zopet tatvina kolesa. V zadnjem času so v Celju na dnevnem redu tatvine koles. Skoraj vsak dan dobi policija kako ovadbo, da je temu ali onemu izginilo kolo. Tako je bilo tudi v torek 4. t. m. med 5 in 6 popoldne iz neke veže na Kralja Petra cest ukradeno možko dvokolo, dobro ohranjeno, znamke »Mifac«, črno prepletkano, št. 427.975, vredno 1000 Din, last Fruskoveca Rinka, skladiščnika v Vitanju.

Umrla je v javni bolnišnici 72 letna dnuarica Kolar Marija iz Vinjsejavi.

Celjski trg je bil v sredo zaradi dežja bolj slabo založen z raznim blagom. Prišlo je le malo prodajalk in so zaradi tega, ker je bilo na razpolago le malo blaga, tudi cene takoj precej poskočile. Tako so se gospodinje skoraj ruvale n. pr. za češnje, čeprav so bile še enkrat dražje kakor pa druge dni. Tudi drugo sadje je v cenah precej poskočilo, grozdja pa skoraj ni bilo dobiti.

Deževje, ki je nastopilo zadnje dni je takoj ohladilo kraj. Do zadnjega je bilo videti še vedno vse polno kopalcev v Savinji, kar je pa sedaj popolnoma izginilo in se je večina ljudi vrgla že v plašče, ker je postalo res hladno, posebno v večernih in jutranjih urah. Čeprav je deževal skoraj dva dni vendar tukajšnje vode niso pravzaprav še nič narasle. Zemlja je do sedaj popila skoraj vso vodo, znamenje, kako velika je bila suša. Tudi Savinja se drži skoraj še vedno na enakem nivoju, kar veliko škoduje posebno prebivalcem zgornje Savinjske doline, ker že od spomlad niso imeli prilike, da bi spravili kaj lesa po Savinji do cilja, zato je pa v tem času izostal ves zaslužek. Pred nekaj dnevi, že pred tem deževjem, so se bili splavarji zopet pojavili na Savinji, pa so le s težavo spravljali dalje les, ker je bila Savinja na nekaterih mestih tako plitva, da so morali splave naravnost porivati.

Peña. Te stvari so v nekaterih otenkih že precej več kakor samo folklor, kljub razam in naravnost obupno bormim preprogam. In s tem je ameriške umetnosti konec.

USSR — Sovjetska Rusija je skrita čisto med drevjem v skromnem prav nič boljševiskem paviljonu in v nasprotju z drugimi sovjetskimi razstavami izziva vtis naglice in neurenosti. Učinkuje absolutno novo — zakaj zbirke teh programatičnih slik, ki jim je vsebina vzeta iz neposredne bližine sedanega ruskega življenja so zaradi svojih oblikovnih in splošno umetnostnih vrednot nekončno več kakor samo zbirka plakatov, za kar bi marsikdo hotel imeti vso sedanjo rusko umetnost. Res je, da se vam ta neposredno iz življenja za življenje, za človekov blagor usmerjena umetnost po vseh prejšnjih individualističnih eksperimentih zazdi kot oddih. Če nimajo ta dela druge značilnosti in druge vrednote kakor to, da pri njih veste čemu so narejena — ne v zadovoljevanje osebnih, snobističnih estetskih potreb — vzdržite primero z ostalimi na razstavi. A slike kakor Aleksandra Dejneka (Nogometas), Katarine Černove (Smuška tekma), Jurija Pirnenova (Cement), grafike R. Barthoja, Nikonova (Skijoring), Kuznecova (Petrolej), P. Kontalovskega (Ladja), Sterenberg (Dve dekleti) vzdržijo tudi najskrajnejša zapadnoestetska oblikovna merila. Mislim, da je zagata, v kateri se za zdaj vrši skoraj prav vsa zapadna, larpulistična umetnost, krija, da prenašamo svoje gledanje in obudovanje drugam. Zdi se mi, da bo treba v vseh panogah umetnosti nazorne usmeritve, zakaj, čemu naj pa vse to ustvarjanje služi. Umetnosti smo trudni — radi bi česa več.

To so misli, ki se človeku rode ko odhaja — v globini neutešen — iz 18. Biennale.

Benetke

Mirko Javornik

Dnevna kronika

Koledar

Cetrtak, 6. oktobra: Brunon, spoznavalec; M. Franciška. Prvi krajec ob 21.05. Herschel napoveduje prijetno vreme.

Novi grobovi

† V Koprivniku pri Litiji je umrla v 88. letu gospa Marija Repovš. Blago pokojnico, ki je bila obče poznana v vsej zasavski dolini, bomo položili danes, v četrtek, ob 9 na farnem pokopališču v Poljniku k večnemu počitku. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† Na Virju pri Smledniku je po hudi bolezni mirno v Gospodu zaspal g. Franc Bukovec, posestnik in zaslužni član nadzorstva Hranilnice in posojilnice v Smledniku. Pokopali ga bodo v petek ob 10 dopoldne. Svetila mu večna luč! Preostalih naše sožalje!

Osebnosti

— Upokojen je višji stalni voj. duhovnik II. razr. Ferdo Rožič.

— Preveden je v pehoto zrakoplovni poročnik Ivan Penkala.

— Imenovan je za poveljnika pontonirskega poveljstva inženjerski polkovnik Dušan Božič.

— Razrešeni so službe rez. častnika peh. poročnik Vekoslav Stepnic, peh. podporočnika Aleksander Miller in Franjo Wagner, peh. kap. II. razr. Jakob Kováč in in peh. podporočnik Ferdo Knez.

— Odlikovan je s kolajno za vojaške vrline narednik vodnik II. razr. pilot-lovca Ivan Koroš.

— V višjo šolo vojne akademije so sprejeti za slušatelje topniški kap. II. razr. Otokar Sterfick, peh. kap. I. razr. Aleksander Ungar, zrakoplovni kap. I. razr. Slavko Gortan, peh. poročnik Stefan Strugar in peh. kap. I. razr. Božidar Cora. V višjo šolo intendantske akademije pa intendantska poročnika Slavko Ogrizek in Albin Držan ter intendantski poročnik mornarice Dinko Bego.

Ostale vesti

— Jugoslovanska umetnostna razstava v Amsterdamu. Kakor poroča belgijska »Politika« od 2. oktobra t. l. se je razstava v normalnem pogledu popolnoma posrečila. Jugoslovanskim umetnikom je obča tamonja kritika priznala veliko kvaliteto. Posebno pa jim zlasti ugajata brata Kralj, piše »Politika«. Naše občinstvo bo zanimalo vedeti za udeležbo slovenskih umetnikov na tej razstavi. Organizacijo te razstave za Slovence je vodil France Kralj. Razstavili pa so: S. Cuderman (2 slike), L. Dolinar (6 slik), O. Globočnik (2 slike), Božidar Jakac (3 pasteje in 1 grafiki), R. Jakopič (6 slik), M. Jama (5 slik), G. Kos (4 slike), T. Kos (5 slik), F. Kralj (5 slik in 4 pastike), T. Kralj (4 slike in 6 grafik), F. Stipovšek (3 slike in 4 grafike), F. Vesel (3 slike), D. Vidmar (3 slike), ter N. Vidmar (3 slike). Razen navedenih umetnikov so bili na udeležbo povabljeni še Napotnik, Pirnat, Pavlovec, Sternen, Tratnik, Vavpotič in Zupan, ki se pa razstave niso udeležili.

— S pričetkom šolskega leta se obrača Vincencijeva konferenca za akademike na vsa dobra srca, da se odzovejo njeni prošnji: nujno potrebujemo obleke, in denarja. Mnogo je akademikov, ki nimajo zadostne hrane, niti primerne stanovanj, zato prosimo vse dobrotnike, da nam priskočijo. Prosimo tudi vse starše, ki bi želeli dobiti svojim otrokom vestne in zanesljive inštrukcije, da se obračajo na naš naslov: Vincencijeva konferenca za akademike, Strelška ul. 12, Ljubljana.

Rezervirajte pravčasno! Original Lutz — Ljubljana VII.

— Toča. V ponedeljek popoldne so se zbrali nad Pilecami temni oblaki, ki niso napovedovali nič dobrega. Vsi smo jih s strahom opazovali. Saj nam je nebo do sedaj prizanašalo, a sedaj, ko so žlahtne vinske jagode zrele, bi nas udarilo? In v naše veselje je je vili pohleven dež in oblaki so se razpršili. Pa ni trajalo eno uro in že so oblaki vrnili in še bolj grozili. Sedaj pa je udarilo. Bog nas je obiskal s točo. Največ je padlo na Veselem in Malem vrhu. Toda ni naredila preobutne škode. Več jo je napravila po Dobovi, Zdobah itd. Ljudje pa so sedaj začeli trgati v svo naglico. Vse kaže, da bo kapljica zelo dobra, saj že sedaj nimamo mošta, ki bi imel pod 20 stopinj sladkorja. Bog daj le kupcev!

— Izprememba rodbinskega imena. Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je dovolila Morje Adolfu, roj. v St. Petru pod Svetimi gorami in pristojnem v občini Ljubljani izpremembo rodbinskega imena Moric v Darjan.

— Učiteljsko društvo za kočevski kraj ima svoje zborovanje v Kočevju dne 8. oktobra t. l. takoj po prihodu dopoldanske vlake. Ker je na dnevnem redu poleg društvenih poročil tudi aktualno predavanje g. dr. St. Gogala, profesorja v Ljubljani, se vljudo vabi vse članstvo, da se zanesljivo udeležijo tega zborovanja.

— V službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 79 od 4. t. m. je objavljen »Pravilnik za opravljanje vsajega drž. strokovnega izpita za uradnike finančne kontrole«, dalje »Odločba o začasnem vezanju dinarjih«, »Privatni klijing z Avstrijo« in »Odločbe državnega sveta«.

— Tudi na Hrvaškem je toča kilestila vinograde. Včeraj smo poročali iz naših doljenskih vinorodnih krajev, kjer je toča pobila vinograde. Sedaj poročajo iz Hrvaške, da je tudi tam vladalo pretekli ponedeljek v nekaterih predelih hudo neurje s točo in strelo. Zlasti veliko je razdejalo toče v občini Markuševac, kjer je padla toča, debela kakor kokošja jajca, in ki je pokrila tla do decimetra na debelo, 60 odstotkov vinogradov in sedevnjakov je povsem uničenih.

— Roparski umor pri Novem Sadu. 64 letni ekonom Milan Sladič iz Bačke Petrovca se je v ponedeljek proti večeru z vozom napotil proti svojemu posestvu. Zada na vozu je spal njegov 20 letni sluga Stevan Joža. Na pol poti se je sluga prebudil in vprašal gospodarja, če je še daleč do njiv. V tem trenutku pa sta skočila na voz dva maskirana človeka. Eden od njiju je udaril Sladiča s spom po glavi tako močno, da je bil na mestu mrtev. Sluga je po lastnem pripovedovanju pravočasno odskočil z voza in zbežal v koruzo. Zjutraj pa je prišel na orožniško postajo v Bačko Petrovo selo, kjer je povedal o dogodku. Konja sta se brez gospodarja sama vrnila domov.

— Med službo božjo se je vdrl strop. V vasi Brestu v bližini Duge Rese na Hrvaškem je bilo v ponedeljek običajno proščenje, h kateremu se je zbrala velika množica ljudi. Med službo božjo pa se je v cerkvi porušil del stropa. Nastala je velika panika in precej ljudi je dobilo lažje in težje poškodb. Cerkevni zidovi, ki so bili že prej v zelo slabem stanju, so ob tej nesreči na več mestih pošli.

— »Bojevniki« izšla je 4—5. številka tega zanimivega lista, glasila Zveze bojevnikov, ki prinaša prav preste prispevke. Mnogo članov je namenjenih poglobitvi narodne zavesti in sicer »Bazovič«, »20. septembra«, »In so pozabili na vrtnice«.

»Popoldanski dogodki v Mariboru ob prevratu« in »Narodni mejniki na Koroskem«. Dalje vsebuje list spomine na vojno: »Ob Dnjestr«, »Pot v robstvo«, »Iz spominov prostovoljskega življenja na solunski fronti« in »Prvi spopad težke havbične baterije z Rusi«. Članek »Po laboru« nas seznaja s stanjem organizacije Zveze bojevnikov, pod naslovom »Iz organizacije« pa čitamo o delu in napredku navedene organizacije. Kratek pregled večjih evropskih dogodkov prinaša članek »Razrvana Evropa«. Iz lista tudi posnemamo, da se vrši 12. novembra v Ljubljani »Mirovna akademija«, 11. decembra pa občni zbor Zveze bojevnikov. List tudi priporoča, letna naročnina 10 Din. Naroča se: Zveza bojevnikov, Ljubljana, Dunajska cesta 14.

— Bolečine in tiščanje v želodcu, zaprtje, gniloba v črevesu, okus po žolcu, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdor češče pije naravno »Franz-Josef« grenčico, poln kozarec zvečer, preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavilih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vodo toplo priporočati kot zelo smotreno, domače zdravilno sredstvo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Nove šolske knjige. — V založbi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani sta pravkar izšli dve novi šolski knjigi, na katere posebej opozarjamo: Prijatelj-Bohinje-Savnik: Zemljepis za II. razred srednjih in njih sorodnih šol; Evropa. Cena 32 dinarjev. — Knjiga je krasno izdelana in opremljena z mnogimi izvrstno uspelimi ilustracijami. — Dr. Mirko Rupel: Srbohrvatska vadnica III. letnik. Težko pričakovani III. del Rupelove srbohrvatske vadnice velja Din 40.—. Dalje izide v nekaj dneh prof. Karla Kunca: Aritmetika in algebra za V. in VI. razred srednjih šol in pa bogato ilustrirani moderni Učbenik nemškega jezika za srednje in njim sorodne šole I. in II. šolske leto, ki ga je napisala prof. dr. Angela Piskernik. Vse učne knjige iz založbe Jugoslovanske knjigarnice se odlikujejo po solidnosti glede na vsebino, ki je popolnoma v skladu z zahtevami novega učnega načrta, in pa po trpežni in okusni zunanji opremitvi.

— Centralna vinarna — Ljubljana — prvovrstna vina po najugodnejših cenah.

Naše dijaštvo

AKADEMIKI-NOVINCI

»Na delo krščansko« je geslo JKAD »Zarje«, ki je lansko jesen praznovala 30 letnico svojega obstoja. Njen namen je, gojiti med člani katoliško življenje in narodno zavest, znanost in družabno življenje. Član društva more postati vsak akademik katoliškega svetovnega nazora, to je oni, kateremu katoliška vera ni postranska stvar, ampak tvori temelj vsega njegovega življenja.

Kdor je pripravljen delati in doprinesti žrtve za svoj narod v duhu katoliških nauk in krščansko-socialnih načel, naj se pridruži našim vrstam. Novinci, ki žele postati člani JKAD »Zarje«, naj izpolnijo prijavnice, katere dobe v dopisni knjigi v društvenem lokalu (Akademijski dom, Miklošičeva cesta 5).

Na delo krščansko za naš narod! Odbor Jugoslovanskega katoliškega akademikega društva »Zarje«.

Cerkveni vestnik

P. n. nočne častive opozarjamo na celonočno čiščenje presv. Srca Jezusovega, ki se prične drevi od devetih v stolnici. Molili bomo 10. uro.

Mostje pri Ljubljani. Mesečna pobožnost za moše v Salezijanskem mladinskem domu, ki se je do zdaj vršila ob sobotah pred prvo nedeljo v mesecu, bo od zdaj naprej ob četrtnih pred prvimi petki. Zato drevi od pol 8 zvečer govor za moše, litanije in blagoslov.

Domžale

Nova godba. Da dokažemo, kako smo nekateri Domžalci vneti za napredek, ne vemo počenjati nič drugega kakor da ustanavljamo nova društva in odseke. Takta potreba po napredku ustanavlja v Domžalah poleg znane domžalske godbe, ki uživa splošen sloves, še eno godbo. Glasbene talente zbira okoli sebe bivši plesni učitelj G. Umek in jim odpira vrata v tajne hrame muzikalne umetnosti, zaenkrat s predavanji. Kdaj bo prvi simfonični koncert nove godbe, za katero vlada velikansko zanimanje, bomo seveda poročali. Samo takega mnenja smo Domžalci, da naj se potreba po napredku izraža kako drugače kot pa z ustanavljanjem društev, ki še dolgo in dolgo ne bodo tako častno zastopala Domžal, kot to delajo že obstoječa društva iste vrste. Sicer pa moramo biti napredka veseli in klicati: Zivjo!

Poškodba. V nedeljo zvečer se je vračal iz gostilne po Industrijski cesti domov proti Loki pri Mengšu 28 letni uslužbenec tovarne Oberwalder & Keller Tonček J. Na poti so ga blizu Ljubljanske ceste poškodovali baje neznani napadalec. Ko mu je zdravnik izvil manjšo rano, se je v družbi prijateljev odpeljal s koleškom domov, kjer mu je začel vrati močno otekati, vsled česar je moral v ljubljansko bolnišnico. Njegovo stanje ni nevarno, dasi je »Slovenski narod« pisal o razbiti lobanji, kar se je v Domžalah na prav različne načine komentiralo. Orožništvo v Domžalah je v zvezi s tem zaslišalo štiri osumljence, ki so bili v isti gostilni, kot omenjeni J. Seveda pa ni od njih dobilo nikakega priznanja, ker je poškodba zelo verjetno posledica nesrečnega slučaja, ne pa napada.

Pevsko društvo »Domžale« je po občnem zboru, ki je bil pa po mnenju nekaterih nepravilno sklican, kajti oznaniti vršitev občnega zbora 12 ur pred vršitvijo s plakatom, je res premalo — začelo z intenzivnimi vajami v osnovni šoli. Prav radovedni smo, koliko časa bo ta vnema trpela.

Obirna nadaljevalna šola je ta teden začela s poukom. Ker je šolski okolišč precej veliki, je razumljivo, da je obisk s strani učencev zelo velik.

Kranjska gora

Letošnji jesen nas še ni obiskala slana, nasprotno imamo le prav solčno in gorko vreme. Dežja je sicer padlo toliko, da je dovolj namočil polja, za vodovod pa vse premalo. Tudi se opravičeno bojimo, da ne bo dovolj vode za električno luč.

Letoviščarji so seveda odšli, le nekateri redki so še ostali, a ravno zdaj v tem lepem in prijetnem jesenskem času bi bilo zanje najugodnejše.

Trbovlje

Sadarska razstava. Prihodno nedeljo, dne 8. t. m. bo priredila kmetijsko nadaljevalna šola skupno s kmetijsko podružnico v šoli v Trbovljah sadni ogled združen z določitvijo krajevne sadnega izbora. Razstavljeno bo tudi najprimernejše sadjarsko orodje in priprave za zatiranje sadnih škodljivcev. S tem združeno bo tudi predavanje inžen. Lukmana o spravlanju in vlaganju sadja. Razstavljavci bodo pri tem zvedeli za imena in za najboljše sadne vrste prikladne za naš kraj. Vabljeni so tudi kupovalci sadja, da slišijo sadjarji njih želje in jih upoštevajo pri sadjenju.

Ponovi se prihodno nedeljo popoldne v Društvenem domu igra »Za pravdo in sree«, ki je zadnjo nedeljo prav dobro uspešna in pokazala, da bodo tudi v letošnji igralski sezoni naši igralci najboljše.

Slab začetek meseca. Prve štiri dni oktobra se je praznovalo pri rudniku, šele danes 5. so šli na delo rudarji, a tudi ne vedo za kako dolgo, ker pogodba z državo še ni podaljšana, zato železnica ne jemlje še nič premoga od TPD in delavci ostajajo brez zaslužka. Gotovo je tudi, da se v soboto in ponedeljek ne bo delalo, torej bodo v najboljšem slučaju šli rudarji po 7 delavnikov v prvem polmesecu. Kako se naj ljudje preživijo s tem in še obležijo, ker prihajajo zimski meseci, zato se visoki gospodje ne zmenijo, malim ljudem pa gre za njih obstoj.

Cene mesa. Okrajno načelstvo v Laškem je določilo za Trbovlje in ves okraj sledeče cene za meso z ozirom na sedanje cene živine. Za goveje I. vrste 8 Din za kg, II. vrste goveje 6 Din, teletina 10 Din, svinjina 14 Din, domača slanina 13,50 Din, čista mast 17 Din, črečni loj 5 Din, jedilni loj 6 Din, za jezik, jetra, ledvice in možgane velja ista cena, kakor meso živali iste vrste. Cena govejih vampov in pljuč ne sme presegati polovice cene mesa iste vrste. Oveče in kozje meso po 6 Din kg. Cene so določene za meso s privrigo. Za goveje meso brez privrigo in brez kosti se sme računati 25 odstotkov več, za telečje pa 40 odstotkov več. Goveje meso mora biti, pred prodajo žigosano na vidnem mestu kot I. ali II. vrste. Tudi morajo biti te uradno določene cene vidno nabite v vsaki mesnici.

Zagorje

Prejšnjo nedeljo smo imeli senzacijo. V dopoldanskih urah se je vrtil nad Zagorjem zrakoplov. To je večkrat! Toda to pot so leteli od njega letaki, da so nekateri preskrbni in prečnogledni mislili, da je kako sovražno letalo, ki hoče navduševati za Italijo ali naše praznujoče in zato revne rudarje za komunizem. Pa ni bilo tako hudo, letaki so bili propaganda za »Slovenec« in med njimi tudi taki z naročilnicami. Izvedli smo za 8 srečne najditelje naročilnic, ki so jih že odposlali v Ljubljano, da bodo cel mesec oktober dobivali dnevnega »Slovenca« brezplačno.

Letošnje leto je prišlo na vrsto regulacija potoka Kotredčice. Ze precej časa je zapuštenih pri teh delih večje število brezposelnih domačinov in v zgornjem delu regulirane struge teče voda že po novi poti, ki bo dogotovljen še novi most na poti mimo Hrastelja proti Trbovljam in cesta izravnanja, bodo spustili vodo tudi proti Krljku po novem jarku. Tako bo pridobljenega precej prostora in tudi za povodnji bo nevarnost manjša, če že ne popolnoma izključena.

Naši Krovci opazajo, da po deželi vlada precejšnje zanimanje za »Gamberški kronikar« — igro, ki so jo letošnjo pomlad založili in prosvetnim društvom razposlali. Tudi zaostankarji se oglašajo s plačili, ker jo mislijo igrati. Saj je za podelske odre kakor nalašč. Da bi se vsi spomnili na tisti čre in nakazali malenkost štirih kovačev za pet izvodov.

Konjice

»Jutro« in g. Alojz Uršič. Preteklo soboto je bila na tukajšnjem sodišču zopet zanimiva razprava. »Jutro« je 9. septembra prineslo dopis iz Konjice, v katerem govori dopisnik o pobalinstvu in zlikovstvu, češ, da se je že večkrat dogodilo, da je bila poškodovana »Jutrova« deska za afiširanje. Nadalje pravi dopisnik, da se je posreželo zasačiti pri poškodovanju te deske Alojz Uršič, trgovskega pomočnika v Valenčakovi trgovini, ki bo dobil svoje plačilo na sodišču. V zvezi s tem dopisom je »Jutro« po svojem zastopniku dr. Mejaku vložilo tožbo proti Alojzu Uršiču. Vršila se je razprava pred sodiščem, ki pa je bila zelo kratka. G. Uršič je zastopal dr. Macarol. Na vprašanje sodnika Uršič zanika, da bi bil kaj zakrivil. Ko je bila nato poklicana prič, ki je ves dogodek videla, potrdi, da ta, ki stoji tukaj kot obtožene, ni bil tisti zlikovec. In najbolj zanimivo pa je še to, da Uršiča tisti dan niti v Konjicah ni bilo. Sedaj se bo seveda sodno postopanje obrnilo v drugo smer in sledila bo tiskovna tožba proti »Jutru« zaradi častikraje. Prav tako bo vložena tiskovna tožba proti mariborskemu »Večerniku«, ki je dopis »Jutro« v celoti ponatisel. Alojz Uršič se ima samo uvidevnosti in velikodušnosti svojega g. šefa zahvaliti, da zaradi »Jutrovega« dopisa ni izgubil službe. »Jutrove« dopis je bil na »Jutrovi« deski še nalašč debelo obrobjen z rdečim svinčnikom, da je vsakdo takoj postal nanj pozoren. Zadeva se bo zdaj končala v Ljubljani.

Grozde krajejo kar v večjih množinah po vinogradih.

Slovenska Krajina

Preokret na bolje. »Slovenec« je že večkrat pisal o cenah živine v Slovenski Krajini. Izvažal je živino le tovarnar in narodni poslanec g. Benko. Zdaj je dobil dovoljenje tudi g. Bohar iz Dolnje Lendave. Ne vemo ali je to vzrok podražitvi živine ali pa so se kje odprla nova tržišča. Kar naenkrat je namreč cena živine precej poskočila. Preje so se kupovali lipki biki po 2 Din, zdaj se pa plačujejo že po 4 Din in če je bil res izvršen, celo nad 4 Din. Živine se tudi veliko več kupi kot prej. Ljudje so hvaležni tudi g. Benku. On je namreč nakupil veliko živine še po prejšnji ceni. Ko je ljudem izplačeval, je pa vsakemu nekaj navrgel, tudi 1 Din pri kg. Ljudstvo si je malo oddahnilo in upa na boljše čase. Nekateri seveda žalujejo, da so prodali preje živino po 2, dočim bi jo lahko sedaj vsaj za 3,50 Din.

Nov časopis. V Murski Soboti je izšla prva številka novega časopisa »Novi čas«. List izdaja konzorcij. Odgovorni urednik je Stefan Pernat, urednik, Začasno bo list izhajal le 14 dnevno na šestih straneh. Konzorcij pravi, da bo list kmečki in delavski. Sodeluje pri listu večinoma mlajša generacija. Pisan je v književni slovenščini. Želimo le, da bi list ostal tak, kakor konzorcij napoveduje. To je tretji tednik v Slovenski Krajini. Naroča se pri Upravi v M. Soboti, Kolodvorska ul. in stane do konca leta 6 Din.

Ptuj

Odstranitev cestnih ovir. Mestni magistrat opozarja prebivalstvo na določbe zakona o zaščiti javnih cest in varnosti prometa, v smislu katerega morajo vsi lastniki sosednjih zemljišč, ki imajo na javnem cestnem zemljišču žive meje, plotove, sadno ali gozdno drevje, oziroma kake druge zgradbe ali objekte, vse to odstraniti najpozneje do 5. decembra 1932. Po preteku tega roka bo cestna uprava zahtevala po okrajnem načelstvu prisilno odstranitev teh ovir z državnega zemljišča.

Gibanje prebivalstva. V tretjem četrtletju kažejo številke sledeče stanje: umrlo je 24 oseb v področju mestne župnije, rodilo se je šest otrok, poročilo se je pet parov. — V področju župnije sv. Petra in Pavla je umrlo 86 oseb, rodilo se je 54 otrok, poročilo se je pet parov.

Elektrifikacija ptujске okolice hitro napreduje. V Budini so dela končana, v Brstju je pri 23 posestnikih napeljava izvršena. Potem sledi Spuhlje in ostale okoliške občine.

Iz politično upravne službe. Okrajni podnačelnik Rafael Mahnič zapušta te dni naše mesto in se preseli v Kranj, kamor je imenovan za okrajnega podnačelnika. Napram ljudstvu je bil takten, potrpežljiv in priazen.

S smrtonosno rano na glavi so prepeljali v tukajšnjo bolnišnico posestnika Jožeta Plohla iz Kukave, občina Sv. Lovrenca v Slov. gorah. Ima poškodbe po vsem telesu, ki mu jih je prizadel nekdo s krampom. Njegovo stanje je obupno, ker ima počeno lobanjo. Zadeva je prijavljena sodišču.

Dol pri Hrastniku

Razrešeni so sledeči obč. odborniki: gg. podžupan Babič Blaž, Bautan Karol, Brečko Jože, Berglez Franc; duh. svet. župnik Peter Gorjup, Jurij Napret in Rudolf Napret.

Na novo so imenovani gg. Dornik Martin, Gabrijel Franc, Igričnik Alojz, Kaluža Franc, Klemen Alojz, Kozole Peter, Laznik Franc in Plaznik Jože. — Razrešen je tudi krajevni šolski odbor v Turju ter imenovan nov.

Novo mesto

Prosvetno društvo v Novem mestu priredi v nedeljo, dne 9. oktobra t. l. ob 8 zvečer v dvorani Prosvetnega doma p. K. Zakrajškovo ljudsko igro s petjem in tih dejanjih »Pri kapelici«.

Organizacija stanovanjskih najemnikov v Ljubljani

Na prvi seji se je konstituiral sledeči odbor: predsednik trgovec Drago Čerfner, podpredsednik sodni uradnik Rudolf Schildenfeld, tajnik Josip Erman, blaginjak davčni upravitelj Joško Badjura, odborniki: trgovec Franjo Klement, okrajni tajnik v p. Rudolf Puc, orožniški podpolkovnik v p. Ivan Klemenec; nadzorstvo: davčni izvrševalec Ivan Illov, krojaški mojster Pavel Vrtačnik, sodni uradnik Vinko Hrovat — vsi iz Ljubljane.

Častno predsedstvo društva bo prevzel g. dr. Rudolf Steinmetz-Sorodolski, šef ministrstva financ v p. priznani strokovnjak na finančnem polju, bivši konzul in delegat naše države na mirovni konferenci.

Soglasno je bila sprejeta in odposlana ministrstvu socialne politike in senatorski zbornici v Belgrad sledeča resolucija:

1. Da se težke gospodarske krize, ki je zadela tudi našo državo in naložila vsem slojem in vsem poklicem težke žrtve in obujanje narodnega gospodarstva, je edini sloj, sestojel iz velike večine hišnih posestnikov, kateri ne more priznati obupnega napora ostalega naroda, temveč brezobzirno črpa visoke dohodke s prekomernim zviševanjem najemnin stanovanj, lokalov, trgovskih in poslovnih prostorov itd.

2. Radi tega nujno prosimo: 1. da se izda zakon o maksimiranju najemnin stanovanj, lokalov, trgovskih in poslovnih prostorov.

2. Za podlago tega znižanja naj služijo cene najemnin izpred vojne dobe, katere naj se znižajo za 30%, v kolikor jih niso navedli hišni lastniki v prijavah davčnim upravam do 1. aprila t. l.

3. Da se poveri občinskim oblastvom najstrožja kontrola nad izvajanjem tega zakona v izogib slučajem neželene konkurence tako s strani hišnih lastnikov kakor s strani stanovanjskih najemnikov.

4. Da se zakonsko odloči povrnitev selitvenih stroškov tistim stanovanjskim najemnikom, katerim so bili stanovanjski, trgovski ali poslovni prostori, oziroma lokali odpovedani iz goli dobričakeljnosti s strani hišnih posestnikov.

5. Da se v vseh občinskih svetih povsod, kjer obstaja stanovanjsko vprašanje, določi tudi zastopnik stanovanjskih najemnikov, katerega nominira Društvo stanovanjskih najemnikov dotičnega kraja.

6. Da se prav tako poveri občinskim oblastvom s sodelovanjem Društva stanovanjskih najemnikov najstrožja kontrola nad nepravilnimi, nehišinskimi stanovanji ter s tem prepreči oddajanje v najem zdravju škodljivih stanovanj in prostorov.

7. Da se vse pogodbe, ki nalagajo stanovanjskemu najemniku popravila in investicije že pred vstelitvijo obstoječih pokvar in nedostatkov v stanovanju ali drugih prostorih, takoj razveljavijo in v bodoče sploh prepovedo.

8. Da se rok plačevanja stanarine do 8. vsakega meseca ukine in podaljša do 30. v mesecu.

9. Da se takoj izda naredba z zakonsko močjo, glasom katere se zabrani vsakršna deložacija v zimakem času, to je od 1. novembra do 1. maja.

10. Da se podaljša amortizacijski rok na 35 let in s tem obvaruje pred popolno propadlost tiste bišne lastnike, kateri so z malim kapitalom, a z velikim kreditom zgradili stanovanjske hiše ter se pri tem obvezali odplačati jih v 10 do 15 letih, računajo pri tem, da bodo stanovanjske najemnine ostale ves ta čas na sedanji višini.

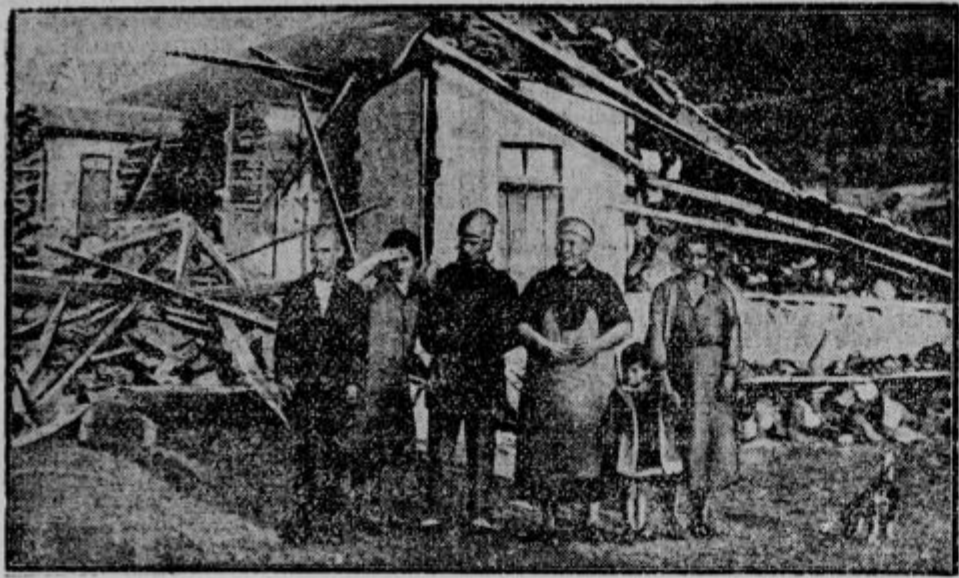
Odbor je nadalje sklenil takoj se odzvati pozivu »Saveza vseh stanarskih organizacij« v Zagrebu in vstopiti v Savez. Nominiral je svojega zastopnika v deputaciji, katera bo predložila ta mesec svoje predloge ministrskemu predsedniku in istočasno skušala izprostiti podporo in posredovanje Nj. Vel. kralja, da se čimprej pristopi k rešitvi težkega stanovanjskega vprašanja.

Tudi se odbor društva najlepše zahvaljuje članstvu, ki je pravilno razumelo njegov poziv in se v tako kratkem času v velikem številu včlanilo v društvo, posebno pa tistim, ki z nesebično požrtvovalnostjo agitirajo za našo stvar med nečlani in s tem od dneva do dneva pomnožujejo naše vrste. Le tako naprej!

Naznanila

Društvo »Belokrajina« v Ljubljani ima svoj redni sestanek danes zvečer ob 8 v hotelu Bellevue. Na sporedu je predavanje g. Regalyja o tujskem prometu. Vsi člani društva naj se sigurno udeležijo tega sestanka.

Katastrofalen potres v Grčiji

Strahovita razdejanja potresa v Grčiji. Najbolj je zadnji potres v Grčiji rušil na polotoku Balkidike, kjer je izginil cel otok in so se v zemlji napravile velike razpoke; tudi valovi so divjali. Vas Jeriso, ki jo vidimo na prvi sliki, je bila popolnoma razdejana. Prebivalstvo je brez strehe in vlada nima sredstev, da bi ubogim ljudem pomagala

Na spodnji sliki vidimo malo mesto v neposredni okolici Soluna, ki ga je potres spremenil v kup razvalin

Zakaj se car Nikolaj ni rešil?

Ze dolgo nismo pisali o žalostnem koncu carske družine v Jekaterinburgu na Uralu. Javnost je že skoro popolnoma pozabila na krvavo noč 16. julija 1918 leta. Zdaj pa je zopet nepričakovano zbudila splošno zanimanje. Sir G. Buchanan, zadnji britski poslanik na carskem dvoru, je še leta 1927 objavil dva zvezka spominov (»Moje službovanje v Rusiji«), ne da bi povzročil veliko senzacije. Pač pa pomeni pravo senzacijo knjiga »Padec imperij«, ki jo je napisala njegova hčerka, miss Buchanan, ki po očetovi smrti ni bila vezana na ožire pokojnega diplomata. Desničarski monarhistični krogi ruske emigracije so bili na tihih prepričani, da je kriva carjeve smrti prva republikanska vlada Kerenskoga in Miljukova, ker je preprečila odhod carske družine v inozemstvo ter jo poslala v Sibirijo, kamor je poprej romalo toliko borec za rusko svobodo. Samo na ta način je carska rodbina postala pozneje žrtev boljševiških rabljev. Toda miss Buchanan drugače slika dogodek.

Neki veliki knez je opozoril sira Buchanana takoj po prevratu na življenjsko nevarnost, ki jo pomeni sibirsko prognanstvo. Poslanik je obiskal Miljukova kot zunanega ministra, ugotovil, da deli vlada njegove pomisleke in dobil zagotovilo, »da bi bilo vladi jako prijetno carja videti v inozemstvu izven nevarnosti pod pogojem, da ne bo pred koncem vojne zapustil Anglije«. Pričelo se je tajno dopisovanje z Londonom. Angleški kralj je takoj sporočil, da bo srečen, če bo mogel nuditi zavetišče svojemu bratranču s soprogo in otroci. Vlada in Buchanan sta izdelala podrobni potovalni načrt. Kerenski je hotel osebno spremiti carsko družino v Murmansk, pristanišče na Belem morju, čim bi to dovolilo zdravje takrat na ošpicah obolenih carjevih hčerk. V pristanišču bi se vkrcala carjeva družina na britansko križarko, Carica-mati Marija (Dagmar), ki je takrat bivala v rojstnem mestu Kjöbenhavnu, je poskušala s posredovanjem danske vlade dobiti od Nemčije obljubo, da nemške podmornice ne bodo napadle križarke, na kateri se bo carjeva rodbina peljala v Anglijo.

Vse je bilo pripravljeno, a nenadoma je prispela iz Londona po Lloyd Georgeu kot ministrskemu predsedniku podpisana brzajavka, ki je nepopisno ogorčila Buchanana. Notri je stalo: »Z ozirom na notranje težkoče ne more

britanska vlada vztrajati pri svoječasnem predlogu, da nakloni gostoljubnost carju in njegovi družini.« Radi tega je pozneje odpotovala carska družina namesto v Murmansk v Tobolsk in odtod v Jekaterinburg, kjer jo je doletela krvava usoda. Lloyd George se je skliceval na revolucionarne nastope angleških delavcev v Hyde-parku in trdil, da bodo angleški delavci napovedali splošno stavko, čim bi došel car v London. Vsekakor je zelo precenjeval vpliv levitarskih, komunistov blizu angleških socialistov, ki se jim je hotel v onih odgovornih letih prikupiti. A razen tega se je skliceval na nezanesljivost utrjene in po prevratu zmedene ruske vojske. Smatral je Kerenskoga za edino osebnost, ki je v stanju prisiliti Rusijo, da nadaljuje vojno in namigaval, da bi »carju in njegovi prenapeti ženi izkazana gostoljubnost globoko užalila vse ruske rodoljube, ki so bili primorani tvegati revolucijo, da bi se otrsli izdajalcev«. Očital je carici nemško mišljenje in trdil, da je »skoro uredničila sramoten mir leta 1916«, (ki ga je predlagal lord Lansdown) in se bal, da bo na Angleškem »novo kovala usodne spletke«. Kot predsednik britske vlade je uveljavil svoje stališče, premagal vse pomisleke in s tem zapечатil usodo Romanovcev.

Ko so te dni pohiteli londonski poročevalci k Lloyd Georgeu in ga opozorili na knjigo »Padec imperij«, so dobili ta-le odgovor, ki so ga objavili vsi angleški dnevniki: »Nimam zdaj točnih podatkov o poteku pogajanj, a spominjam se, da sem pregovoril kralja. Nasvetoval sem mu, da bi preprečil prihod Nikolaja II. v Anglijo. Moral sem to storiti, ker smo takrat prigovarjali Kerenskemu, da nadaljuje vojno proti Germaniji. Če bi bili mi naklonili carju zavetišče, bi to nedvomno slabo vplivalo na naše razmerje do Kerenskoga.«

Miljukov in Kerenski, ki sta kakor znano, v izgnanstvu, soglasno izjavljata, da nikoli nista mislila na separaten mir in se sta se pošteno trudila za rešitev carske družine. Prvi Lloyd Georgeov brzojav, ki je prekal obljubo angleškega kralja, je došel v Petrograd dne 10. aprila 1917. Kmalu na to, v polovici maja, je moral Miljukov v ostavko. Angleži so se bali, da jim bo povzročil težkoče, ker je zahteval kot zunanji minister za Rusijo Carigrad. Mislili so, da se bodo lažje zmenili s Kerenskim. Slednji je takrat sestavil svojo drugo socialistično vlado, da bi shajal z vedno bolj objektivnim petrogradskim sovjetom delavskih delegatov. Po ostavki ni imel Miljukov več opravka s carjevo usodo. Zdaj vprašuje, ali ni vplivalo na Kerenskoga poleg Lloyd Georgevega preklica tudi sovražno razpoloženje v sovjetu, kjer je naznanil, da bo carja spremil v Murmansk? Kerenski odgovarja, da je tudi njegova druga socialistična vlada bila pripravljena carja rešiti. A sredi junija 1917 je došel iz Londona ponoven in končno veljaven, zopet po Lloyd Georgeu podpisan negativni odgovor, da angleška vlada carja Nikolaja ne želi sprejeti. Nekoliko dni pozneje se je že pričela usodna Tarnopoljska bitka, ki je dokazala, da Rusija ni več v stanju voditi vojno. Boljševiki v Petrogradu so postajali vedno objektivnejši. Kerenski je, preden je odrinil na fronto, v naglici odredil, da ima carska rodbina odpotovati v Tobolsk. Ujetniki so šele zadnji dan zvedeli, da morajo vzeti toplo obleko. Razumeli so, da ne bodo potovali na jug, v ljubljani Krim, in so bili globoko razočarani. Dne 14. avgusta ob eni ponoči je zapustil vlak malo postajico blizu Carskega sela. Deset mesecev pozneje, po Leninovi zmagi, so opravili svoj posel jekaterinburski morilci. Lloyd George ne more tajiti svoje krivde na tem razvoju dogodkov. Najbrž ga ne peče vest, saj politika opravičuje vse...

Najhitrejša bojna ladja na svetu je danes francoski torpedo-rušilec »Vacard«, ki je te dni prvič odplul v visoko morje. Ta ladja teče 42 vozlov na uro, to se pravi, dvakrat hitreje nego najhitrejši prekoceanski brzobrod, ki v štirih dneh prevozi pot iz Hamburga v New York.

O sanjah

Vsako pozna sanje. Znanstveniki trde, da med spanjem del možganov ali živčnega sistema bdi, med tem ko drugi del spi. Sanje ali dušne slike proizvajajo buedeči višji intelektualni centri, pri čemer uporabljajo spomin in fantazijo.

Zaveden del duha spi. Da pa duh ne spi popolnoma, dokazuje dejstvo, da tisti, ki med neprestanim šumom spi, se takoj zbudi, ko šum neha. Mnogo ljudi ima moč, dase zbude točno ob času, ki so si ga določili, preden sozaspali. Vsi pa tudi vemo, da nas nenavaden šum zbudi.

Sanje pogostoma povzročajo zunanji čuti, kakor sluh, tip ali pa tudi slaba prebava. Ker pa čutni živci deloma spe, take občutke duhu slabo prenašajo, zato po obilni, težki večerji čutimo, kakor bi padali ali se pogrezali ali da ne moremo hitro hoditi. Mnogim ljudem se tudi sanja, da skušajo pobegniti. V svojih sanjah lahko izvršimo stvari, ki bi jih v budnem stanju radi storili, pa jih zaradi različnih ovir ne moremo.

Sanje so lahko lahke, tako da se jih ne moremo več spomniti, ko se prebudimo, ali pa so tako težke, da se neposredno zbudimo, in se nam zdi, da smo jih res preživljali. Duševni nemiri, strah in skrbi brez dvoma prispevajo k sanjam. Takozvana simbolična lastnost ali

pomen sanj glede prihodnosti se danes smatra samo še za vražo.

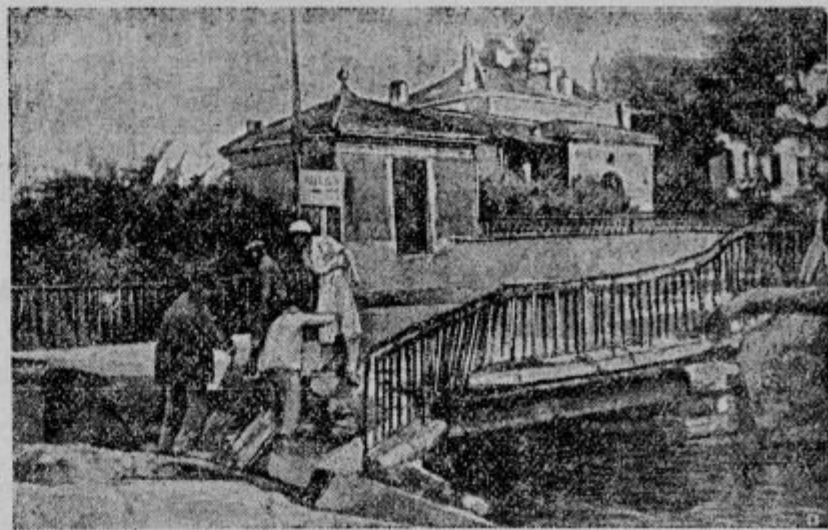
Otroci imajo pogostoma nočno drhtenje. Otroci se zbudijo ves prestrašeni in več časa nikogar ne spozna. To je navadno posledica slabe prebave. Če kdo hodi, medtem ko spi, je to tudi neka oblika sanj, pri čemer mišični aparat bdi, notranji centri pa spe.

Nekateri ljudje vspanju govore, pojejo, se vsedejo v postelji ali pa celo hodijo. Tako stanje imenujemo somnambulizem ali mesečnost. Čutni organi (ušesa, usta) lahko deloma bde, tako da mesečnik na vprašanja več ali manj natančno odgovarja. Ko se zbudi, pa ne ve nič več o tem.

Kakšenkoli, pa vendar bolj poredko, človek zapade v nasprotno stanje, v katerem mišice spe, intelektualne zmožnosti pa bde. To je skrajno neprijetno in človeku se zdi, kakor bi bil popolnoma hrom. Ne more se geniti, niti z očesom ne treniti. Pravimo, da ga »mora tlačiti«. To pa ne traja dolgo. Če ga le malo sunemo, se mišice takoj zbude in človek se zopet giblje.

Najpogostejši vzrok, da ne moremo spati in da sanjamo, je čezmerna sapa v drobno, slaba prebava ali pa samostropi v krvi.

Razdejanje viharja na Francoskem

Dve sliki s francoske rivijere, najlepše obale na svetu, ki jo je te dni razdejal strahovit vihar, ki je napravil ogromno škodo. Zgornja slika kaže mesto Sainte-Maxime, ki je bilo hudo poškodovano od viharja in obenem preplavljeno. Druga slika kaže porušen most na glavni cesti, ki vodi iz luke Juan v mesto Nizzo

Proti otmicam

V Palestini živi čudna vojna moč, ki jo tvorijo same ženske. Imenuje se »ženska smrt«. Takoj v začetku jih je štela zveza 500, a sleherni dan pristopajo nove članice. Namen te ženske vojske je, z oboroženo roko preprečiti rop žena, ki ga počenajo tam nomadski Arabci. Proti tem otmicam so vstale najprej državne oblasti, pa je bilo zaman. Prav zato so si osnovale svojo posebno vojsko, da se same branijo banditov. Pri tem se pridno vadijo v jezi in streljanju; imajo tudi svoje straže in svoja posebna znamenja za alarm. Grenko je ženam, ki se morajo z orožjem braniti proti vešljivcem!

Čuden parlam

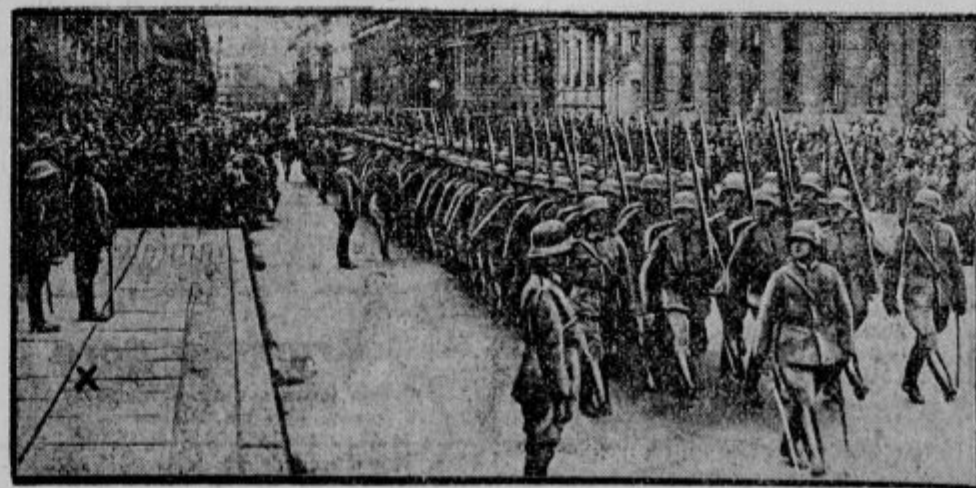
Sudanske žene se parfurirajo z dimom. V posebnih prostorih za dim, kjer nalagajo na ogenj razne dehteče trave, tamjan itd., se postavijo Sudanke v vrsto, tako da se vpija vanje ta vonj. Zenske so pač povsod ženske, pa naj bodo na kateremkoli kontinentu.

Otroci in ločitve

Ameriški zdravnik Alfred Cahen, profesor na kolumbijski univerzi, je skušal ugotoviti, koliko bi vplivali otroci na ločitev zakona. In prišel je do sledečih zaključkov: 63% vseh ločitev pade na zakone, ki nimajo nobenega otroka, 20% na zakone z enim otrokom, 9% na zakone z dvema otrokoma, 3% na zakone s tremi otroci. Ta statistika jasno kaže, da so otroci ne le sladka vez med zakoni, marveč da pomenijo največjo srubo za starše.

Nadalje je ugotovil imenovani zdravnik, da pade največ ločitev v tretje leto zakona. Gre tu predvsem za mlade poročence, ki so sklenili zakon pod petindvajsetim letom in so se poročili tako rekoč za »poskuse«.

Sprevednik (med vožnjo po železnici) potniku: »Ne prevešajte glave skozi okna!«
»To vam nič mar, kaj jaz delam.«
»Dobro! Če pa boste z glavo poškodovali most, boste sami plačali škodo.«

Militarizem se probuja. Predsednik nemške republike Hindenburg ob priliki 85. rojstnega dne v Berlinu prisostvuje mimohodu častne čete. Nemčija prireja zdaj vajo za vajo, parado za parado, da bi svetu pokazala, da se nobenega ne boji...

OUZD v septembru

Iz pravkar objavljenih podatkov OUZD v Ljubljani je razvidno, da je povprečno število zavarovancev padlo od 80.508 v avgustu na 79.197 v septembru. Vsa dnevna zavarovana mezda članov znaša 1.914.800 Din.

Poročilo urada za september pravi, da je razvidno iz statistike OUZD, da je sedanja gospodarska kriza prekorajala svoj maksimum. Število zavarovancev je znašalo 1. septembra 79.197 in je v teku meseca padlo. Na omiljenje krize sklepa avtor iz dejstva, da je padec dosegel svoj maksimum v avgustu. Septemski padec pa je bil različen. Seveda je to razumljivo, da mora enkrat doseči krizo svoj višek. Vendar se nam zde drugi zaključki, ki bi se izvajali iz teh podatkov, premalo

osnovani in bo mogoče šele na podlagi daljše dobe ugotoviti razvojno tendenco.

Zdravstvene razmere zavarovancev so ostale v septembru iste kot lansko leto.

Povprečna dnevna zavarovana mezda, katere odgovarja približno povprečnemu dnevnemu fakturnemu delavnemu zaslužku je bila v septembru za 2.42 Din manjša nego istega meseca lanskega leta. Padec povprečne dnevne zavarovane mezde v avgustu je znašal tudi toliko, namreč 2.41 Din. Tudi ta okolnost govori za to, da je maksimum krize že prekorajen.

Celokupna dnevna zavarovana mezda je padla v septembru za 681.683.60 Din (v avgustu pa 681.195.20 Din). Primanjkljaj bolniških prispevkov OUZD-a znaša mesečno ca. 800.000 Din.

Trošarina na električni tok

Zveza industrijcev v Ljubljani piše:

Električne centrale, ki oddajajo tok za razsvetljavo, kateri se meri s tokomeri, so dolžne v smislu zakona prijaviti tok oddajajo toku in položiti trošarino, ubrano od potrošnikov. Po Din 0.70 od kilovatne ure. Zaznali smo, da se v plačilo predpisane trošarine za enkrat ne izterjuje potom eksekucije. — Težava nastane pri prodaji toka za električno razsvetljavo počez, v pavšalnih mesečnih zneskih, kjer se običajno porabljeni tok ne meri posebej. Predlagalo se je, da naj pravilnik uvede računanje trošarine po instaliranih žarnicah, ali pa se naj izračunajo kilovatne ure kot kvocijent pavšalne cene in normalne cene toka, ki jo isto električno podjetje računa za dotično kategorijo. Dokler ni pravilnik prinesel jasne določitve, je prijava, oziroma je izračunavanje trošarine od tega toka neizvedljivo. — Če se prodaja tok za razsvetljavo in za druge svrhe preko dvotarifnih tokomerov, bi bilo zaračunanje trošarine za eno in drugo porabo toka sicer izvedljivo. To pa več ne velja za primere, v katerih se tok oddaja industrijskim in obrtnim obratom. Slednje izhaja iz dejstva, da je povsem nejasno kateri tok je po 1 pripombi k § 2 zakona oproščen trošarine. Samo primeroma navajamo, da mora biti oproščen trošarine, enako kakor tok za razsvetljavo trgov in ulic, tudi tok za razsvetljavo tovarniških dvorišč, odprtih skladišč in prostorov za nakladanje in razkladanje industrijskih in rudarskih podjetij, ker je razsvetljava teh prostorov neobhodno potrebna radi varnosti delavstva in pa- santov, enako kakor je potrebna razsvetljava ulic. Tudi bo po vsej verjetnosti pravilnik usvojil našo zahtevo, da se kot električni tok, uporabljen za pogon motorjev in raznih drugih instalacij, smatra tudi tok, uporabljen za razsvetljavo obrtniških in industrijskih delavnic, industrijskih ali rudarskih zgradb, naprav in instalacij, pisarn, laboratorijev in drugih obratnih prostorov, za reklamne svrhe, ter za razsvetljavo naravnih znamenitih delavcev in nameščenecv industrijskih in rudarskih podjetij.

Isti argumenti veljajo v polni meri za vsa industrijska in rudarska podjetja, ki uporabljajo tok iz lastnih central. Po navedenem je razvidno, da se pred objavo pravilnika ne more poraba toka niti prijaviti, še manj pa izračunati trošarina ali ista plačati. Uverjeni smo, da tudi ministrstvo finan- nanc soglasja s tem našim stališčem. Vsekakor imamo utis da z njim soglasja pristojna Finančna direkcija. Sicer pa je drugačno mnenje stvarno ne- mogoče.

V skladu z našo argumentacijo bi se do na- daljnjega za trošarino prijavila samo oddaja toka, kateri se izključno odda oz. uporabi za razsvetljavo, tudi tukaj izjemni razsvetljavo industrijskih in obrtniških obratovališč. — Pri tem se omenjamo našo zahtevo, da se trošarina na električni tok, ki se dobavlja državnim in banovinskim ustanovam in zavodom, ne pobira pri dobavitelju, kateri ima zgolj dolžnost prijaviti pristojni državi blagajni one dobave.

Živinorejsko zborovanje

Ustanovni občni zbor Zveze živinorejskih or- ganizacij za svetloslasno govedo v Beltinčih je dokaz, da naši živinorejci v teh težkih časih niso izgubili upanja in trdne volje za uspeh in napredek. Vse organizacije v okrajih: Murska Soba, Dolnja Lendava, Ljutomer ter tja do Sv. Lenarta v Mariborskem srezu, so poslale svoje delegate. Prisotni so bili tudi vsi okr. kmet. in vet. re- ferenti, med njimi senior živinorejcev g. Martin Zupanc.

To ni bil navaden občni zbor, da bi se samo kaj sklenilo, pa nič naredilo! Da živinorejci ho- čejo resno delati za prosep čelaga Pomurja, po- trjuje dejstvo, da so se za občni zbor dobro pri- pravili in da so že pred njim počeli delati. Pred ustanovitvijo Zveze se je vršil 26. in 27. avgusta dvodnevni praktični živinorejski tečaj v Beltinčih, katerega so se udeležile vse organizacije pasem- skega okoliša.

Občnemu zboru je predsedoval g. ing. Mikuž, bansko upravo pa je zastopal g. ing. Wenko. Za- stopnik banske uprave je orisal dosedanje delova- nje na poprišču živinoreje v okolišu novoustanov- ljene Zveze, za katero ima največ zaslug veter. svetnik g. Samec.

Izvolili so tale odbor: Predsednik ing. Mikuž, podpredsednik Kuhar Stefan, Bobnar Tomaž, Ba- kan Stefan, blagajnik svet. Samec, tajnik ing. Ej- sellt ter Martin Zupanc, Litrop, Oslaj, Erjavc, Šömen, Bako.

Discipliniranost organizacij, ki so po lastni inicijativi zahtevale ustanovitev Zveze, nam je jam- stvo, da Zveza ne bo živoratila, temveč da bo z vsimi močmi delala za napredek živinoreje in s tem za blagor vsega območja »Zveze« rodovniških organizacij za svetloslasno govedo v Beltinčih.

Poravnalno postopanje je razglašeno o imo- vini Oskarja Adamiča, neprot. trgovca v Ljubljani (narok za sklepanje poravnave 12. novembra, ogla- sili se je do 5. novembra). Nadalje je razglašeno poravnalno postopanje o imovini Mantela Karla, slaščičarskega mojstra v Celju (narok za sklepa- nje poravnave 5. novembra, terjatve je prijaviti do 31. oktobra, nudi 40%).

Potrjena poravnava: Drago Stöger, sobni sli- kar v Krškem, za 53%, terjatve upnikov III. razr.

Likvidacija. Po sklepu občnega zbora Mer- kantilne banke v Kočevju z dne 18. julija je pre- šla družba v likvidacijo.

Vpis v trgovinski register. Jugoslavija, tvo- rnica svilen robe, d. z. o. z. v Mariboru (210.000 Din, poslov. Roegner Marko in Löbl Viljem); Šnu- derl Franjo, trgovina z mešanim blagom, Zgornji St. Jakobski Dol.

Glasovanje o ponudbi poravnave Kende Ivana in Marije z Bleda se vrši 14. oktobra pri okrajnem sodišču v Radovljici.

Povečanje industrijskih naprav. Knaflič Ant., tovarnar v Kamniku, namerava povečati svojo to- varno usnja v Kamniku. Zdenko Josip, veleindu- strijalec v Murski Soboti, namerava zgraditi delno

novo zasebno eksportno klavnico ter preurediti tovarniške prostore in namestiti nove stroje. Muri Ignacij, posestnik na Zg. Jezerskem, namerava zgraditi nasproti svoji sedanji žagi ob Mlinšci novo žago z beneskim jermenikom in krožno žago. Kot vodni motor bo služila Francis turbina z le- žečo osjo.

Saditev sadnega drevja! Posestnike vrtov opo- zarjamo na jesensko saditev koncem oktobra ali začetkom novembra, da si takoj z naročitvijo za- sigurajo potrebno število dreves po sadnem izboru zjamčene vrste od visokodebelnih ali pritrjenih jablan, hrusk, češepelj, češenj, višenj, breskev in marelic po znižanih cenah pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3, kjer dobite brezplačna na- vodila. Zahtevajte cenik!

Banka in hranilnica Gorskoga okraja v Ravni gori. Komisar te banke dr. Kulšić (banka je kot znano pod zaščito št. 5) sklicuje izredni občni zbor banke za 16. oktober. Na dnevnem redu je volitev nove uprave in nadzorstva ter sklepanje o prenosu centrale iz Ravne gore v Vrbovsko. Podano bo tudi poročilo o stanju zavoda.

Likvidacija. Trgovsko d. d. na Sušaku sklicuje občni zbor za 15. okt. Na dnevnem redu je predlog likvidacije. Bilanca za 1931 izkazuje izgubo v zne- sku 0.16 (1930 0.65) pri glavnici 0.5 milij. Din.

Borza

Dne 5. oktobra.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali ne- spremljeni tečaj Curiha, New Yorka in Prage, pustili je le Berlin, dočim so se vse ostale de- vizne uvrstile. Bonifikacija Narodne banke je ostala nespremenjena 15%.

Ljubljana. Amsterdam 2309.85—2321.21, Berlin 1364.03—1374.83, Bruselj 798.02—801.96, London 198.30—199.90, Curih 1108.35—1113.85, New York 5727.70—5755.96, Pariz 225.27—226.39, Praga 170.12 do 170.98, Trst 294.40—296.80.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 58.668 Din.

Curih. Pariz 20.325, London 17.9175, New York 518.75, Bruselj 71.975, Milan 26.605, Madrid 42.375, Amsterdam 208.8875, Berlin 123.25, Stockholm 92, Oslo 90.20, Kopenhagen 93, Sofija 3.73, Praga 15.34, Varšava 58.10, Atene 3.10, Carigrad 2.47, Buka- rešta 3.07, Helsingfors 7.75.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 11.

Vrednostni papirji

Vojna škoda se je nadalje uvrstila, dočim so Blerova posojila popustila. Promet je znašal na zagrebški borzi: 7% Bler 5000 dol., vojna škoda 500 kom. in begl. obv. 50.000.

Ljubljana. Vojna škoda 185 bl., 8% Bler. pos. 46 bl., 7% Bler. pos. 41 bl., Ruše 125 den.

Zagreb. Narodna banka 3700—3400, 7% inv. pos. 49 den., vojna škoda 183—186 (179, 182, 184), 10, 181—184 (182, 182), 11, 181 den., 12, 181—184, 6% begl. obv. 32.50—33 (32.50, 33), 8% Bler. pos. 40—44, 7% Bler. pos. 39.75—40 (40, 40.50), 7% pos. DHB 46—51.

Belgrad. Narodna banka 4000 bl., Priv. agrar. banka 220—222, voj. škoda 183—183.50 (184, 183), 6% begl. obv. 33.50—33.75 (34, 33.50), 7% pos. DHB 47.50 den (48.25).

Dunaj. Don. sav. jadr. 70.95, Ruše 12, Alpine 12.60, Leykam 1.45.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 58 va- gonov. Tendence: prijazna.

Budimpešta. Tendence: prijazna. Promet: slab. Pšenica: okt. 12.90, zaklj. 12.90—12.95; marec 13.95 do 13.96, zaklj. 13.95—13.96; maj 14.35, zaklj. 14.33 do 14.35. — Rž: okt. 7.85—7.90; marec 9.20—9.25, zaklj. 9.22—9.26. Koruza: maj 9.05—9.12, zaklj. 9.11—9.13.

Chicago. Pšenica: marec 58, maj 59, julij 57.125, december 58.125. Koruza: marec 32.625, december 27.50. Oves: marec 15.50.

Winnipeg. Pšenica: oktober 59.125, december 61.50, januar 56.625.

Hmelj

Zalec. 5. okt. Zivahno nakupovanje se nada- ljuje pri nespremenjenih, zelo čvrstih cenah po 16—21 Din, za prvotnost izbrano blago pa do 22 Din za kilogram. Ze zelo redke partije boljšega blaga pa so v čvrstih rokah in pride zato le težko do zaključka. Tendence je vedno bolj čvrsta.

Zatec. 5. okt. tg. Na deželi, kakor tudi v Zatecu je povpraševanje po hmelju zelo zivahno. Danes so bile prodane velike množine hmelja po rastočih cenah od 650—900 Kč. Izpod 700 Kč je bilo dobiti blago prav težko. Zaloga na deželi se hitro krčijo.

Nürnberg. 5. okt. tg. Po železnici je bilo pri- peljanih 100 bal, z vozovi za 150 bal hmelja. Pro- danih je bilo 100 bal. Cene so bile za hallertauski hmelj 170 do 185 mark, za gorski hmelj 110 do 115 mark, za württemberski hmelj pa 165 mark. Povpraševanje po hmelju traja dalje. Tendence in cene so zelo čvrste.

Svežo, čisto polt in bele, mehke roke

dobite z redno uporabo

NIVEA-CREME

Obraz in roke do- be svežo, nečovano polt, če jih nadržete in na lahko masi- rate redno zvečer in predno se podaste na proslo z Nivea- creme. Nivea-creme nadomešča potom eucerita — maščobo kože, ki se je izgu- bila in hrani ter jača na ta način ktivo, aktivira delovanje celic, tako da po- stane koža zopet čis- ta, mehka, gladka in mladostno sveža.

Jugosl. P. BEIERSDORF & CO. d.s.o.j., MARIBOR
Gregorčičeva ul. 24

Sport Delo ZNP

Nekajkrat smo primerjali delo zagrebške nogometne podzveze z našo. Podčrtavali smo velike uspehe, ki jih beležijo v Zagrebu, kjer je ravno pozveza dosedaj največ pripomogla k razvoju nogometnega sporta. Lepo število med- mestnih tekem, dobro organizirano prvenstvo štirih razredov, vse to je dokaz pravilnega poj- movanja svojih dolžnosti napram vsem klubom in ne le onim, ki dajejo svoje člane v posa- mezne odbore podzveze. Nereda na igriščih smo imeli pri nas, pa tudi v Zagrebu jih imajo. Tampak se ravno tako stopo, kakor pri nas. Samo velika razlika je v tem, kako skuša ZNP ozdraviti te neznosne razmere.

Radi dogodkov pri tekmi Hajduk : Gra- djanski je podal demisijsko pismo ZNP, ki je dal javnosti tudi primerno izjavo. Nas za- nimajo samo nekatere besede, ki se nanašajo tudi na naše razmere. V prvi vrsti pravi, je dolžnost podzveze in vseh javnih organov skr- glavna dolžnost vzgojiti samo dobre nogomet- golavna dolžnost vzgojiti samo dobre nogomet- ne igralce, važnejše je, da so ti igralci dobri sportniki, gentlemani v pravem smislu besede. V svojem tekmeu ne smejo videti nasprotni- ka, temveč sportnega tovariša, ki stremi za isti- mi cilji. Pravi sportnik prenese gentlemenско zmago in tudi poraz. Kako moštvo prenese po- raz, v tem se vidi tudi kako je vzgojeno. Poraz mora povzročiti, da se igralci za prihodnjo bor- bo samo boljše pripravijo. Predsednik ZNP smatra, da je glavna naloga podzveze, z in- iciativnim delom pomagati ozdraviti neznosne razmere, ki so nastale samo radi pomanjkanja sportne vzgoje. Da to nalogo izpolni ZNP, mora biti na čelu človek, ki ima dovolj energije in časa. Ker ga on nima, smatra, da ne spada na to mesto. Zato zapušača svoje mesto človeku, ki bo znal te naloge tudi izvesti. Tako pri zagreb- ski podzvezi.

Pri pri LNP? Že na zadnjem občnem zboru je bila izrečena ostra kritika odboru, katerega edina dolžnost je, da pazi na red in disciplino na igriščih. Kakor hitro popusti kazenski od- bor, ta prva instanca, in smejo nekateri igralci na igriščih vse početi, potem seveda morajo na- stati incidenti. Močno je vkoreninjena v neka- terih igralcih zavest, priboriti si zmago z vsimi sredstvi. Pomanjkanje vzgoje se vidi, ker ne znajo prenesti poraza. Tudi pri nas bi se moral najti na vodilnem mestu človek, ki bi uvidel, da je za razvoj našega nogometa sedanje sta- nje nevedrno. Pot gre neizbežno navzdol. Kon- čano državno prvenstvo, ki je prineslo take ne- uspehe, je prvi znak propadanja. Prve tekme v domačem prvenstvu pa to propadanje še bolj očitno kažejo.

Razne sportne vesti.

Včeraj so z opoldanskim vlakom odpoto- vali v Atene naši reprezentanti na balkansko olimpijado. Iz Ljubljane so odšli Zupan, Zu- pančič, Šporn in Bručan od Ilirije, Skok, Sla- par, Kovačič in Zorica od Primorja. Iz Zagreba pa poročajo, da so nekateri najboljši atleti odpovedali sodelovanje, med njimi tudi Jam- nikič.

V nedeljo se srečata nogometni reprezen- tanci Češke in Jugoslavije. To bo 15 medseboj- na tekma. Dosedaj so zmagali Čehi 8 krat, ne- odločene so bile 3 igre. Naše moštvo je zmagalo samo trikrat. Pač znak, da so naši učitelji pač še vedno precej pred nami. Razmerje golov znaša 57 : 26 v korist Čehov. Prav posebno sre- čo bi morali imeti v nedeljo v Pragi, da bi prinesli domov dober rezultat. Večina igralcev je v zelo slabi formi, kar se je najbolj opazilo pri nedeljski medmestni tekmi Zagreb : Bel- grad. Ing. Simonovič je sestavil naslednje mo- štvo: Spasič, Dimitrijevič, Mikič, Arsenjevič, Dešković, Lehner, Tirjanič, Marjanovič, Žirko- vič, Kragič, Zečević. Po dolgem času zopet De- šković kot srednji krilec. V napadu pa sami ne- varni strelci. Mogoče bodo vseeno ti strelci odločili.

Sobno slikarstvo

Albert Špeletič

Ljubljana, Emonska cesta št. 25

Vzorec na vpogled. - Cene konkurenčne.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Četrtek, 6. oktobra: ob 15: VEST. Dijaška predsta- va po nižjih cenah. Izven.

Petek, 7. oktobra: LOPEZ. Red C.

Sobota, 8. oktobra: ZLOČIN IN KAZEN. Izven.

Znižane cene.

Nedelja, 9. oktobra: ROKSI. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20

Četrtek, 6. oktobra: HLAPEC JERNEJ. Red D.

Petek, 7. oktobra: Zaprtlo.

Sobota, 8. oktobra: MALA FLORAMY. Gostuje gosp. Dubajić iz Zagreba. Znižane cne. Izven.

Nedelja, 9. oktobra: FRA DIAVOLO. Izven.

Znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE:

Četrtek, 6. oktobra ob 20: ZVEDAVE ZENSKA. Red A.

Petek, 7. oktobra: Zaprtlo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 6. oktobra: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Italijanska (Dr. St. Leben) — 19.00 Denar kot merilo za vrednost blaga (prof. Pengov) — 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Ku- ret) — 20.00 Napake otrok, predava Pero Horn — 20.30 Pevski kvartet »Glasbene Matice« v Ljub- ljani (gg. Pelan, Premelj, Završan (starejši) in Skalar) — 21.15 Viola-solo, igra Gustav Kantor — 22.00 Leharjeva ura (pojeta gđ. Majdičeva in g. Sv. Banovec s spremlj. orkestra Triglav); 1. Car- jevič, 2. Friderika, 3. V deželi smehljaja — 22.45 Čas, poročila.

Petek, 7. oktobra: 11.15 Šolska ura: Varstvo živali, g. St. Tomšič (za II. in III. stopnjo) — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Poglavlje iz domače zgodovine (dr. Capuder) — 19.00 Fran- coščina (prof. Niko Kuret) — 19.30 Gospodinska ura: O domačnosti (Mar. Kmetova) — 20.15 Prenos pake otrok, predava Pero Horn — 20.15 Prenos iz Varšave (Vijolinist Mühlstein) — 22.40 Čas, po- ročila.

Drugi programi:

Petek, 7. oktobra:

Zagreb: 20.15 Prenos simfoničnega koncerta iz Varšave — Milano: 20.30 Simfonični koncert. — Stuttgart: 22.45 Plošče. 23.15 Melodrama. — Tou- louse: 20.30 Operna glasba. 21.00 Večerni koncert. 22.30 Argentinski orkester. 23.00 Simfonični kon- cert. 0.05 Angleška glasba. — Berlin: 20.00 Ve- seloigra nato »Mojstri pevci«, iz Nürnberga. 23.15 Poročila, nato plesna glasba. — Belgrad: 20.00 Koncert varšavske filharmonije, prenos iz Varša- ve. 22.00 Izprehod po Evropi. — Rim: 21.30 »Bis- boccia«, komedija. 22.00 Pester koncert. — Ber- olinster: 21.40 »Iz mojega življenja«, godalni kvar- tet Smetane. 22.15 Radio orkester. — Langenberg: 21.30 R. Wagner: »Nürnberski mojstri-pevci«, III. del. — Praga: 20.00 Planinski koncert ge. Zikove, 20.30 Gledališki večer. 22.20 Brno. — Dunaj: 22.00 Poročila. 22.15 Plesna glasba. — Budapest: 21.00 Komorna glasba. 22.15 Ciganska glasba. — Pariz, Eiffel-ov stolp: 19.30 Simfonični koncert.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Roden- stock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Objava!

Krijumčarenje i potajno trgovanje monopol- skim predmetima uzeli su toliko maha, da osetio štete državne prihode.

Ovome zlu krivi su na prvom mestu nesa- vesni sadioci duvana, koji odkupnim komisijama ne predaju po zakonu celu berbu duvana nego veliki deo prikrivaju i prodaju krijumčarima, koji ga onda proturaju po celoj državi među nesa- vesne građane. Osim toga krijumčari se, prepro- dajne i troši se inostrani duvan, cigar papir, užegači, upaljači, kremenje i ostali monopolski predmeti.

Da se ovom, po državne interese veoma štetnom radu na put stane, uprava državnih mono- pola će od sada bez ikakvog obzira u svakom slučaju primenjavati svu strogoost zakona, da se zaštite i državni prihodi i interesi svih savesnih građana pa skreće pažnju svima na teške zakon- ske posledice, a naročito poziva:

a) Sadioci duvana, da odkupnim komisijama predaju celokupnu berbu duvana. Ko protivno uradi, ne samo da će biti najostrije kažnjen, nego će uprava monopola, primenjujući bez izuzetka zakon, zabraniti sadnju duvana u kraju (selu, op- štini i srezu) za koji se utvrdi, da znatniji broj sadioca ne predaje celu berbu duvana. Tako će zbog protizakonitoga rada nesavesnih pojedinaca trpeti veliku štetu i ispravni sadioci, pa im je dužnost, da i u svom interesu preduzimu sve, kako bi se na put stalo nezakonitom radu nesavesnih sadioca.

b) Sve građane, da ne kupuju i ne troše krijumčarske monopolisane predmete i da svako lice, koje im nudi na prodaju ove predmete ili za koga saznanju, da se bavi krijumčarenjem, odmah prijavi najbližjoj državnoj ili opštinskoj vlasti. Duž- nost je svakoga građanina, da brani i čuva državne interese, jer su interesi celine i interesi pojedinaca.

c) Sve opštinske, samoupravne i državne or- gane, da vrše svoju zakonitu dužnost i svako za- paženo krijumčarenje monopolisanih predmeta od- mah dostavljaju nadležnim vlastima.

Iz kancelarije Samostalne uprave državnih monopola, MBr. 16.568 od 24. septembra 1932 godine.

.....

Tudi naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo- ljubca« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zju- traj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Prodajalka

pridna, zvesta in poštena, išče mesto v kaki mle-karni ali prodajalni kruha. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zvesta« št. 14.352. (a)

Uradnik

absolvent dvorazr. trgov. šole, z nad 10-letno prakso, več pisarniških del, posebno pri stavbnih podjetjih, dober računar ter zmožen slovenskega in srbohrvatskega jezika — želi nameščenja za takoj ali pozneje. Ceni, ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vesten in hiter« št. 14.358. (a)

Fant

vajen kmetkega dela in kmeti, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.372. (a)

Služkinja

z dobrim večletnim spre-čevalom želi službo. Ve-šča meščanske kuhe ka-kor tudi vsega ostalega gospodinjstva. Nastop ta-kaj ali pozneje. Pismene ponudbe pod »Poštena služkinja« št. 14.377. (a)

Službo dobe

Dva zastopnika

če mogoče s prakso v jamstveni in nezgodni pa-nogi, sprejme za organi-zacijsko službo zavaro-valnica. Ponudbe z na-vedbo referenc in za-htevkom na upravo »Slo-venca« pod »Stalno me-sto« št. 14.384. (b)

ORGANIST

obenem cerkvenik do bi takoj službo na Krki pri Stični. (b)

Gradbenega inženirja

ali absolventa gradbenega oddelka srednje tehnične šole, če mogoče s prakso, išče zavarovalnica.

Ponudbe z navedbo refe-renc in zahtevkom poslati na upravo »Slovenca« pod »Cenilec« do 10. oktobra.

Z malimi oglašji v »Slovenca«

Kdor išče krojaškega pomočnika, kdor hoče kaj vzeti v najem ali dati v najem, kupiti ali prodati, posoditi, zamenjati ali sprejeti koga v službo, najde vse, kar išče, z malimi oglašji v »Slovenca«!

Več miz. pomočnikov

rabi Janez Stare, Vodice nad Ljubljano. (b)

Pouk

Korepetitorij

za vse srednješolske pred-mete inštruirajo strokovni profesorji. Uspeh za-gotovljen, cene nizke; revni in skupine na ta-rifo popust. Informacije: Dopisna trgovska šola — Pražakova 8/L. (u)

Miklošičeva 7/II.

(voglana vrata). Predava-telji z višjo strokovno izobrazbo vodijo tečaje francoščine, angleščine, nemščine in ruščine. — Uspeh z jamčen. Prijave: 10—12, 18—20. (u)

Dijaki

Visokošolca ali dijaka sprejem na stanovanje. Cerkevna 19/II, Trnovo. (D)

Razno

Dijak brez staršev

išče osebo, ki bi mu po-magala preskrbeti šolske potrebščine. Ponudbe ali naslov v upravi »Sloven-ca« pod št. 14.375. (f)

Zelo lepi stanovanji

dvosobni, 480 in 420 Din, oddam novembra in de-cembra. Naslov v upravi »Slovenca« 14.374. (c)

V vso oskrbo

sprejem boljše gospo-da (dijaka). Nemška kon-verzacija. Naslov v upra-vi »Slovenca« pod šte-v. 14.378. (s)

Prazno sobo

oddam na Mirju blizu Obrtne šole mirni, solidni gospodini. Naslov se poišče v upravi »Slov.« pod št. 250. (s)

Vnajem

ODDAJO:

Gostilno

vzamem na račun. Pose-dujem osebno pravico. — Žena je dobra kuharica, brez otrok. Ponudbe na upravo »Slovenca« Mari-bor pod »Takoj« 14.347.

Denar

Posojila

od 100.000 do 5.000.000 Din iščemo za l. hipoteke — eventualno tudi v hranil-nih knjižicah. Cenjene ponudbe na: M. Jankole, komanditna družba — Ljubljana, Selenburgova ul. 6/II. Telefon 30-52. d

Vrednostne papirje

vseh vrst, tu- in inozem-ske, obveznice, založnice, srečke in hranilne knjižice vseh denarnih zavodov kupujemo in prodajamo. M. Jankole, komanditna družba, Ljubljana, Selen-burgova ulica 6/II. Tele-fon 30-52. (d)

Glasba

Vsaka beseda 1 Din

Tamburice

najboljše, in vsa druga glasbila, žice, note tam-buraške šole, najceneje v trgovini glasbil Tomay Stjepušin, Zagreb, Fran-kopanska 16. (g)

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Suhe gobe

kupuje po najboljših ce-nah trdka Oskar Marič, Ptuj. Telefon št. 38. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Zlato

(stare zlatnino) kupujemo. M. Jankole, komanditna družba, Ljubljana, Selen-burgova 6/II. Telefon št. 30-52. (k)

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Če avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebiti se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovencev najmanjši inerat

115 Din

1 m² žaganih bukovih drv, prvovrstnih, franko hiša, nudi Velepič, Sv. Jerneja cesta 25. Telefon 27-08. (t)

Nogavice, rokavice,

robce, perilo, torbice, kravate nizke cene, samo pri PETELINC-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ul. in Stari trg.

Konfekcija — modal

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14. Ljubljana. (l)

Bukova drva

že razžagana in postavljena pred dom kupite najceneje naravnost od producenta, če se obrnete na Remec & Co. Ljubljana, Kersnikova ul. 7. (l)

Sadna drevesa!

Radi izpraznitve dreves-nice je napredaj več tisoč lepih visokodebelnih in prtičnih jablan in hrušk po znižanih cenah. Pri večjem naročilu poseben popust. Zahtevajte cenik! Kmetijska družba v Ljubljani, Novi trg 3. (l)

Gospodinje!

Ne zamudite danes in jutri velike razprodaje bo-sanskih češpelj. Zabojski mali, cene nizke. »Proda« družba, Prečna 6. (l)

Čitajte in širite

»Slovenca«!

Posrestva

Vsaka beseda 1 Din

Droben oglas v »Slovenca« posrestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Novo hišo

kupim in plačam v goto-vini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »330.000 Din« št. 14.371. (p)

Stavbno parcelo

500 m² ali malo hišo kupim na Kosovem polju ali v bližini, mogoče ob Celovski cesti ali Zg. Siški. Plačam takoj v gotovini. Ponudbe na upra-vo »Slovenca« pod »Go-tovina« št. 14.379. (p)

Fotoamaterji!

Povečave

Isaših negativov vam lepo in poceni napravi fotooddelek Jugoslov. knjigarne Ljubljana

Zahtevajte cenik!

Obrt

Fotoamaterska dela izvrši v treh urah Foto Jos. Pogačnik, Ljubljana, Mestni trg 5/L. (t)

Trboveljski premog,

suha drva, angleški koks dobavlja na dom KURIVO d.o.o. Dunajska cesta št. 33

Telefon 34-34

Kašo

ješprenj, ajdovo moko vedno svežo oddala na debelo veletrgovino A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Zahvala.

Za brezštevilne dokaze iskrenega sočutja ob bridki izgubi naše nad vse ljubljene soproje, mamice, sestre, gospe

Ivane Rode roj. Bitenc

za poklonjene vence in cvetje ter ustmene izraze sožalja, za številno spremstvo na njeni zadnji poti, posebej še č. duhovščini ter č. sestram usmiljenkam za poirtvovalen trud za časa njene bolezni ter pevcem za ganljive žalostinke, gasilskemu društvu Moste in Kolu jugoslovanskih sester izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Moste pri Ljubljani, dne 6. oktobra 1932.

Žalujoci ostali.

Načelstvo in nadzorstvo Hranilnice in posojilnice v Smledniku r. z. z. n. z., naznanja žalostno vest, da je umrl iskajoč tolažbe v svoji težki bolezni pri svojem Stvarniku, večkrat previden s sv. zakramenti, na svojem domu Virje št. 9, zaslužni član nadzorstva, gospod

FRANC BUKOVEC

posestnik

Pogreb bo v petek, dne 7. oktobra 1932 ob 10 dopoldne po žalni službi božji.

Zaslužnemu možu ohranimo našo hvaležnost!

Načelstvo in nadzorstvo.

Lorna Doone

Roman iz Exmoora

To je vprašal tako nepričakovano in je pri tem tako krepko uprl svoj mrki pogled vame, da me je to močno iznenadilo.

»Da, gospod lord, baron Wichehalse stanuje v Leyu Manoru, ne daleč od nas.«

»Ha, tak baron! Ta je pa lepa, dečko, kaj? Namesto da bi oddajal carino v državno blagajno, jo vlaka kar v svoj žep. To početje bo treba malo globlje raziskati; čakajte, vi puntarski lopovi, pijanci in roparska sodrga na zapadu, vas bom že naučil plesati, kakor vam bom jaz godel. Prej ali slej pridem v vašo župnijo, John Ridd, da očistim vaš zmešani Babilon.«

Videč, da nam hoče naprtiti nekaj nezasužne-nega, sem mu ušel, odvrnil: »Vaša visokost je zelo udeha in izreka pravico z najvišjega mesta, toda nam vendarle dela krivico. Mi smo pošteni podložniki in dobri ljudje in vsaj tukaj v Londonu še nisem našel na tako poštene, dobre in vestne državljane. Mirno, sami zase živimo in se ne ba-hamo s svojo krepkošijo.«

»Dovolj, John, dovolj! Ali ne veš, da je skrom-nost dekla kreposti in ne ljubi samohvale. Povej mi rajši, ali ti je kdaj prišlo na um, da bi mogli Wichehalsi in Dooni delati z roko v roki?«

To vprašanje mi je zadal z velikim poudarkom in mi ves čas tako izprašujoče upiral svoje velike oči v moje, da nisem mogel prav nič premišljati in sem samo srepo bulil predse. Ta misel mi je bila tako nova, da mi je hipoma pošla vsa duhovitost. Lord je pa le boljše vame in je bil prepričan, da kanim govoriti samo golo resnico.

»John Ridd, tvoje oči mi povedo vse. Kaj take-ga ti niti v sanjah ni prišlo na misel, kajne? Ne-mara poznaš tudi nekega človeka z imenom Tom Faggus?«

»O da, gospod, prav dobro, saj mi je nečak in bojim se, da namerava —« Tukaj sem umolknil, ker sem sprevdel, da ne smem govoriti o Anki.

»Tom Faggus je dober človek,« je nadaljeval lord in obraz se mu je prevlekel z zadovoljnim nasmeškom, ki je prišel, da je bil nedvomno že v družbi z mojim nečakom. »Dober človek je, samo o tem, kaj je moje ali tvoje, ima nekam zmedene pojme. No, saj jih imajo čisto celo advokate. On je pošten in odkrit, napravi vam nizek račun, spravi mahoma denar in ne zaračunava nobenih stroškov za to. Vendarle ga ne smemo nagraditi z drugačnim denarjem ko ostale nezakonite jezične dohtarje.«

»Gotovo ne, gotovo ne,« sem mu pritrdil, ker nisem dobro razumel lordove opazke.

»Bojim se, da pride tudi on na vešala,« je de-jal nadsodnik malo tiše. »Povej mu to v mojem imenu, John. Jaz ga sicer ne bi nikoli obsodil, toda sam ne morem biti poveod; marsikateri naših sod-nikov bi pa utegnil pozabiti na izborne večerje v njegovi družbi. Reci mu, naj spremeni ime in si naj izbere nov poklic. Še nekaj, John, potem sva pa gotova.«

Meni je srce poskočilo od veselja, tako rad bi že odšel iz Londona, vendarle še nisem popolnoma zaupal njegovim besedam.

»Je li nemara opaziti v vašem okolišju kako ne-zadovoljstvo z vlado Njegovoga Veličanstva, našega premilostnega kralja?«

»Ne, gospod lord, o tem ni niti govora. V cer-kvi molimo zanj in mu želimo vse najboljše. Sicer pa ne govorijo ljudje o njem, ker nič ne vedo.«

»Tako je prav, John. In čim manj jim poveš, tem bolje bo. Toda meni so prišle na uho novice iz Tauntona in Dulvertona, pa celo iz Exmoora, ki vo-dijo na sramotni oder in vešala. Kakor vidim, ni tebi o tem nič znanega, toda v kratkem bo vsa Anglija to zvedela. Všeč si mi, John, ker si mi pove-dal samo golo resnico, brez strahu in olepšavanja. Ne imej nobenega posla s temi zadevami. Varuj se Doonov in barona Wichehalsi in ne mešaj se v stvari, ki jih ne razumeš. Hotel sem te rabiti za svoje orodje, toda videti si prepošten in prenaiven. Poslali moram tjakaj nekoga, ki bo pretkanjši od tebe. Glej, John, da te nikoli ne najdem med svo-jimi nasprotniki in ne raztrobi mojih besed, raz-zumeš.«

Tu me je lord nadsodnik tako presunljivo po-gledal, da sem si želel biti že daleč od njega, če-tudi sem mu bil hvaležen za njegovo svarilo. Ko je opazil moj strah, je izpregovoril prijazneje:

»Zdaj pa glej, John, da se srečno vrneš do-mov; spominjal se te bom in tudi ti me najbrž ne boš tako kmalu pozabil, kajne da ne?«

»Kako vesel sem, gospod lord, da smem napo-sled domov; seno bo treba spraviti pod streho, kope razkriti in nikogar ne bi pogrešal pri delu bolj od mene. Materji lažejo in jo sleparijo z desne in leve, tako —«

»Toda, John, menil sem, da so pri vas vsi ljudje pošteni ter se zavedajo dolžnosti do bliž-njega?«

»To že, gospod, misli sem samo na svoje, ne pa na druge —«

»To naj zadostuje, John. Odidi sedaj lepo svo-jim potem. I moški i ženske so povsod enaki, laž in kraja hodita z roko v roki.«

Hotel sem še malo razpravljati o tem, toda go-

spod sodnik me ni hotel poslušati in me je vlijudno odpravil skozi vrata. Zategadelj sem se nizko poklonil in jo ubral iz eodne palače.

Toda čeprav sem bil zopet na prostem, še ni-sem bil prost skrbi, kajti bil sem brez denarja, da bi se napotil nazaj v Oare. Potovati peš in spotoma prositi, sem pa smatral za preponiževalno. Nad petdeset šilingov sem bil razdal, da sem si ogledal londonske zanimivosti in tega zneska nisem smel staviti v račun državnih blagajni. Ko sem prejel od Spanka nakazani znesek, sem od veselja nakupil za polovico vsote darov za svojo mater, sestri, znanec in prijatelje doma, a najlepše in najdražje darilo sem si nabavil za nepozabno Lorno.

V svojem računu sem se pa pošteno ušel, kajti menil sem, da mi bo državna blagajna povrnila tudi stroške za nadaljuje tri dni, ki sem jih prebil v Londonu, in polne stroške za vrnitev. Ko sem pa prišel s tem novim računom na sodnijo, me Spank ni hotel niti sprejeti, temveč mi je poslal le listek s tole opazko: »John Ridd, pojdi se soliti. Kdor se kuja, ko se mu ponuja, naj le prazno torbo nosi, kadar prosi.« Po tem listku sem sklepal, da sem pri gospodu lordu prišel v nemilost, ker mu moje pri-čevanje najbrž ni nič koristilo.

To me je navdalo z veliko žalostjo, nejevoljo, skrbjo in razočaranjem, kajti vedel sem, da bo do-ma treba žeti, da nam kosi zobjejo krasne črešnje in se mati neprenehoma joče po meni. In kaj se je med tem zgodi-lo z neizkušeno Lorno? Morda se me sploh nič več ne spominja, nemara se je utopila v črni kotanji ali pa celo poročila z divjim Karver-jem Doonom? Ta misel me je sklonila, da sem sklenil še enkrat poskusiti grečo pri Spanku.

(Dalje.)